

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

Uredništvo: Kmetijska
šola, Ljubljana, ul. 10. avgusta 10.
Upravniki: g. Pucelj, g. Pučija
na naročnino, izdajatelj: g.
reklamacije.
Cene inšertov po dogovoru. Za večkratno objavo
primeren popust. Naloge
reklamacije so pošiljati
proti.
Čekovni račun pošiljati
uradu Ljubljane št. 1000.
Telefon inšertov št. 1000.

26. letnik.

Maribor, dne 7. septembra 1923

56. letnik.

Naša gladna Rusija.

Ko je od celega sveta osovraženo, zaprto in oblegano Rusijo obiskala bela smrt strašne lakote, so zavpili vladni listi: glejte, posledice boljševizma! — in hoteli so, da prevpijejo zgodovino, ki poroča, da je Rusija vsled prirodnih nesreč tudi čisto stradala, ko je vladal še car — največji prijatelj beograjske vladne gospode. Ko je ves svet spoznal človečansko dolžnost, da pomaga gladnemu ruskiemu narodu, je vstal zastopnik beograjske vladne gospode v Ženevi ter izjavil v imenu onih, ki so ga poslali: niti pare za gladno Rusijo radi boljševikov — in vladni listi so se znova pobahali z blagostanjem naše zemlje. Zemlja pa bi po božjih in človeških pravicah prerodila samo one, ki jo obdelujejo in ker imamo na naši rodovitni in dobri jugoslovanski zemlji toliko ljudi, ki nočejo delati, temveč na račun delavnega ljudstva razkošno živeti, se že od davno mnogim našim pokrajinam pripravljala nesreča in bela smrt nalik nesrečnim pokrajinam Rusije, četudi imamo režim, ki se šteje med prve zmagovalce pariških političnih krogov ter iz dna duše svojih predstavnikov sovraži delavski razred, ki je prevzel oblast v Rusiji.

Iz vseh kotov, iz vseh krajev Bosne, Dalmacije in Črne gore prihajajo strašni in obupni glasovi o pomanjkanju in lakoti. V Dalmaciji je suša in vročina, kakršne najstarejši ljudje ne pomnijo, uničila vso žetev in sedaj hočejo uničiti še trto in oljko, ki sta obetali vsaj srednje vrste pridelke, druge pokrajine pa so že od nekdanj siromašne, sedaj samo še v večji meri ter navezane na pomoč iz drugih krajev in tako vidimo, kako bela smrt lakote in pomanjkanja vedno dalje razpenja svoja krila. Kdo naj pomaga, kdo odgovarja? — Vlada, saj ona edina pred celim svetom trdi, da je sedanja ruska vlada kriva ruske nesreče, zato naj pa sedaj svojo sposobnost pokaže v domači narodni nesreči.

Kaj je doslej storila? — Moke ni bilo na trgu, ker so žito pokupili veletržci in velemlinarji, ona se pa z bankirji, veletržci in velemlinarji posvetuje radi draginje, kmetu ovira trgovino in promet njegovih pridelkov, zvišuje mu davke, nakup in prodajo najpotrebnejših stvari, celo monopolskih, daje v roke bankam in veletržcem, trošarino na prve življenske potrebščine delovnega sveta in malega človeka neprestano povišuje in ob pohodu bele smrti na naše ozemlje se posvetuje samo z onimi, ki imajo dobiček ob narodnem pomanjkanju in trpljenju.

Kaj sledi iz tega? — Denarja ni za nabavo prehrane. Narod ga nima, banke ga nimajo, veletržci nočejo posoditi, ker so svoje gotovine porabili za nakup poljskih pridelkov, ki jih sedaj še prikrievajo, da jih ob ugodnem času z najvišjimi cenami vržejo na trg. Davčni vijak je preskrbel, da je kmet moral oddati svoje pridelke tudi najhujšim spekulantom, da zadosti vsem onim, ki neprestano tirjajo od njega gotov denar. Špekulanti na vladi in beograjskem trgu so dobro vedeli za solidarnost ali vzajemnost delovnih slojev, vedeli so, da bi kmet najrajši dal vse svoje pridelke ročnemu mestnemu delavcu in da se to ne zgodi, so kmeta tako obremenili, da mora dajati svoje pridelke onemu, ki daje za to največ gotovega denarja, ročne delavce po mestih so pa itak že z obznanami ponižali na brezpravno rajo, ki ne bi smela za krvavo delo svojih rok za-

htevati dovoljnega zaslužka — oziroma plačila za najskromnejše življenske potrebe sebi in družini.

Vse podporne in pomožne akcije in društva, ki jih je Evropa poslala v Rusijo, so na mestu ruske nesreče morale izjaviti, da je ruska vlada vsaj preskrbela, da se pomoč hitro in varno pošlje na najpotrebnejša mesta, pri nas pa promet ne more po zaslugah svoje vlade na noben način zvezati sestradanih pokrajin z onimi, ki bi še lahko pomagale, če ne po vladnem, vsaj po zasebnem nagibu. Vsa prehrana, ki še mimo vseh verižnikov in bankirjev pride na trg v eni in drugi pokrajini, se ne more izvažati v kraje lakote in nesreče, ker ni vlakov, lokomotiv in avtomobilov — —

V dobi strahu in obupa med najširšimi narodnimi sloji so šli ministri na počitnice v domače in tuje drage toplice. Tu in tam še pride ta in oni, da se posvetuje z onimi, ki samovoljno upravljajo z narodno imovino, glede nerednega prometa so odločili samo to, da se v Beogradu sedaj v najkrajšem času zgradi prometno-upravna palača za 240 milijonov kron in to je vse v času, ko imamo — gladno Rusijo na osvobojenem in ujedinjenem ozemlju, ki je pa pod samovoljno vlado beograjske vladno-trgovske porodice.

Pogubonosno ministrovanje g. Pučija.

Vsi naši ministri se mudijo po najdražjih letovišjih, kopaljških ali pa na političnih rajzlah. V Beogradu zastopa ministrskega predsednika Pašiča in celo vlado policijski minister g. Timotijevič. Temu gospodu Timotijeviču prihajajo iz vseh, glede prehrane pasivnih krajev pritožbe o pomanjkanju kruha — o lakoti in tem strašnim poročilom so dostavljene prošnje o skorajšnji odpomoči od strani vlade, sicer bo narod začel umirati od gladi, kot se je to godilo lansko leto po nekaterih ruskih gubernijah.

Zagrebski «Jutarnji list» javlja, da se ukvarja ta naš v Beogradu ostali ministrski predstavitelj vlade z načrtom: Prepovedati pečenje belega kruha, da bo postal črni cenejši, kot to delajo v Franciji. Torej v naši skoz in skoz agrarni državi se bo moralo po malomarnosti poljedelskega ministra Pučija prepovedati izdajo belega kruha, da bodo širši in ubožnejši sloji našega naroda sploh imeli skorjo črnega kruha za pod zob.

Skozi celo letošnji pomlad in poletje je razglašal g. poljedelski minister Pucelj o najugodnejšem izidu letošnje žetve; a ko je bila žetev končana, se je službeno razglasilo, da stoji Jugoslavija pred vrati gladi. Gospod minister Pucelj je podal o eni in isti letošnji žetvi dve čisto nasprotni poročili: o izobilju žetve in o gladi, ki preti letošnjo zimo in pomlad naši državi.

Tajnost, čisto si nasprotujočih Puceljevih poročil o letošnji žetvi je prav lahko uganiti ter razvozljati.

Najprej je g. Pucelj razglasil, da je žetev dobra. Koj po teh poročilih o izobirni žetvi so začeli beograjski spekulanti nakupovati po Bački ceno žito, in ko so bile beograjske žitne zaloge polne, pa se je spustila v javnost vest, da je žetev slaba in da nam preti glad. Posledica ravnokar povedanega je bila: naglo dviganje žitnih cen, porast cen staremu žitu, strah pred pomanj-

kanjem med delavskimi sloji, zahteve povišanja plač, grožnje s štrajki itd.

Ko je beograjska vlada videla, da stojimo glede prehrane v zelo nevarnem položaju, je šla na oddih — ze drugimi ministri tudi g. Pucelj, ki prepušča sedaj vso prehranjevalno odgovornost svojemu načelniku oddelka za obdelovanje zemlje gosp. Rad. Nešiču. Kakor hitro se je povzpela cena moki od 22 na 29 K 1 kg, je čutil Pucelj zastopnik Nešič potrebo, da spregovori tudi on odločilno besedo o letošnji žetvi. G. Nešič razglaša po Puceljevem naročilu: Letošnja žetev je dobra in nam ne preti prav nobena nevarnost pomanjkanja ali gladi. To svojo trditev je poskusil g. Nešič dokazati tako le: Po službeni statistiki je vrgla letošnja žetev 100 tisoč vagonov žita, 32.000 vagonov ječmena, 10.000 vagonov rzi, 10.000 vagonov ovsu in 130.000 vagonov koruze (ki še stoji!), torej 302.000 vagonov zrnate prehrane. Vse te, ravnokar omenjene žitne vrste so obrodile na zasejani površini 4.480.000 hektarjev. Zgorajne številke je objavil g. Nešič in sklenil svoj razglas s sigurno verodostojno trditvijo: Pridelani stotisočeri vagoni žitne prehrane bodo zadostovali, da se dovolj prehranita v naši državi človek in domača žival.

Ako pa primerjamo mi žetvene podatke g. Nešiča z lansko žetveno statistiko, vidimo, kako nas je prevaril Puceljev namestnik g. Nešič.

Leta 1921 je bilo zasejanih 2.280.000 hektarjev, a žetev je vrgla 402.000 vagonov zrnate prehrane. Letos je bilo 200.000 ha več osevin kot lani, a za 100.000 vagonov manj naštetega žita. Iz tega sledi, da je statistika g. Nešiča lažna.

Treba pa pibiti, da g. Nešič ni samo razglasil, da imamo letos dovolj zrnate prehrane za domačo vprabo, ampak mi posedamo na tisoče vagonov tudi za izvoz. Nastane sedaj vprašanje: Kako je prišel g. Nešič do zaključka, da bi mi letos lahko izvažali žito?

Naša država rabi za seme 84.000 vagonov raznih žit, ako odštejemo te vagonov, ki so za seme, od letošnjega pridelka 302.000 vagonov, nam preostane za prehrano in izvoz 218.000 vagonov. Ker pa mi rabimo še mnogo, mnogo več, znači to dejstvo, da nam preti pomanjkanje.

Od mnogo večjega lanskega pridelka je bilo izvoženih 41.800 vagonov raznih žitnih vrst, a letos smo pa našli 100.000 vagonov manj od lani. Tudi ako upoštevamo to, da se je nekoliko žita še uvozilo iz Rumunije, Amerike in nekaj semenjskega zrnja iz Čehoslovaške, se mora vsak trezno in resno misleči človek začudeno vprašati: Kako je mogel priti g. Nešič do zaključka, da imamo dovolj zrnate prehrane za domačo vprabo in še za izvoz? Toliškega neznanja glede poljedelstva, kakor ga je pokazal g. Nešič, ga ne bi noben slovenski bajtar.

Vladna poročila o izidu letošnje žetve se vedno menjujejo: enkrat so dobra, drugič slaba, a iz raznih pokrajin naše države pa prihajajo neprestano poročila o lakoti. Minister pravde dr. Lazar Marković se je mudil v Bosni in Hercegovini, kjer se je prepričal na licu mesta o strašno bednem stanju, ki že vlada po Bosni in Hercegovini. Gospod Marković je tudi sporočil v Beograd, da je bila suša po Bosni in Hercegovini strahovita, uničila je skoro vse, a najbolj glavno bosansko-hercegovsko prehrano — koruzo. Krog Trebinja v Hercegovini, javlja g. minister Marković, je našel kmete,

Cigareta, smodka in pipa.

(Čuden, pa poučljiv razgovor.)

Res je, da sem tisti večer malo preveč naložil v prijateljevi kleti in da sem zelo pozno in sam ne vem, kako prišel domov, pa vsekakor je in ostane čudno, kar sem tisto noč doživel.

Pozno je torej že bilo, ko sem se vlekel po stopnicah v svoje stanovanje in po temni predsobi pritaval v knjižnico in ne v spalnico, ne ga ne vem.

Tipal sem po žepih za užigalicami. Luč sem si hotel narediti, čeprav je sijal mesec skozi okno.

«Kje so moje užigalice?» sem godrnjal in trdovratno iskal. «Dobro vem, da sem kadil v kleti, kadil vse prepak, cigare, cigarete — brrrr, škoda, da pipe nisem imel seboj —, in dobro vem, da sem jih vtaknil v žep, — vtaknil v — žep —. Hm —!»

Našel sem mesto užigalic dve cigareti in dragoceno smotko, ki mi jih je podaril dobri prijatelj, — sam kadim le pipo — in nevoljno sem jih vrgel na svoj «žgavni oltar», kakor pravim svoji kadilni mizici. Tipal sem in tipal, nazadnje pa so mi leno obtičale roke v hlačnih žepih, zamislil sem se bogve kam, se sesedel na stol, pokimal, vzdihnil in zadremal —.

Tanek glas me je prebudil.

«Hi hi hi!» se je nekdo zasmeljal poleg mene.

Ozrl sem se.

Glej čudo —!

Čarobna, rahla svetloba se je razlivala po žgavnem oltarju. Na robu plošče sta sedeli dve vitki gospo-

dični v kratkih belih krilih, za las podobni cigaretam, z drobnimi rokami sta se držali za ramena in s tenkimi nogicami sta bingljali preko roba mizice. Fine cigarete sta držali med kazalcem in sredincem in jih od časa do časa nesli k ustom. Ob škatli vžigalic je udobno in bahavo slonel trebušast gospod, dva palca dolg, rdečega, polnega obraza, z zlato verižico preko rejenege trebuha, in s slastnim uživanjem in umerjeno premišljenostjo je kadil debelo smotko in spuščal modrikaste obročke v zrak.

In tamle, nekoliko v stran, glej, tam je sedel sključen dedec, sivih las in sive brade, na kolena si je naslavljal komolec, zamišljeno je zrl predse, z levico pa si je tiščal med zobe pipo-nosovko ter počasi in trezno vlekel iz nje goste oblake sivkastega dima.

«Hi hi hi!» se je nasmejala cigareta. «Kako nas je vrgel po mizi! Še sedaj me vse kosti bolijo in moje krasno belo krilce je vse pomeckano!»

«Vidi se, da ne mara žensk, tale človek!» ji je odgovorila tovarišica. — «Ampak, gtej, — družbo imava!» je šepnila prijateljici na uho.

«Pa res! O, — star znanec! — «Dober dan gospod Smotka! Kako ste pa vi prišli temu?»

«He he!» se je nasmehnil trebušar. «Sam ne vem, kako je bilo. Sem po mizi me je treščil, da mi je počil šiv na suknji tule —.

«Prijatelj in zvest tovariš tega človeka, — kajne?» «Ne, njegov prijatelj pa nisem. Ne maram takih beračev!»

«Beračev —?» sta se čudili.

«Seveda. — Denarja nima nič. Lastnoročno sem

pretipal njegovo mošnjo, ko sem ležal v žepu. Prazna je bila. In po tej okoliščini soditi, je ta človek kak pisar ali pisatelj ali učenjak in taki ljudje že nekdanj niso imeli nič, sedaj po vojni pa imajo še manj. S takimi ljudmi ne občujem.»

«Seveda, seveda!» je dejala prva cigareta. «Tudi midve sva iz boljše hiše in navajene boljše družbe.»

Vabeče sta namežikovali bogatemu gospodu in se mu pomaknili bliže. Rdeči, mastni obraz se mu je razlezel v dobrovoljne gube in vljudno je naredil prostor.

«Prosim, gospodične! Človeku ni dobro samemu biti in takele brhke stvarce vedno rad gledam, posebno ob —.»

«Huj!» je vzkliknila druga cigareta. «Kaj pa tamle sedi —? Če se prav ne motim —. Fej, smrdljivi dedec Pipa! Da naju ne opljuva —!»

S prezirljivim pogledom je ošinila starega moža, si privila krilo bliže k telesu in se vidno odmaknila.

«Kako neki pride stari slinasti cmulež v našo družbo? — Ah, neprijetno! Smrdeli bova po tobaku —! He, dedec! Kaj pa delate tu?»

Mož je pogledal kvišku, odprl usta, pa si premislil. Pljunil je po mizici, da sta gospodični prestrašeni kriknili in se še dalje odmaknili, si z živčkom počehljaj sive brke in molče spet vtaknil pipo med zobe.

«Njegov prijatelj!» je malomarno dejal gospod Smotka in črez ramo pogledal po piparju.

«Je videti!» sta mu potrdili cigareti.

«Pustimo ga pri miru!» sta pravili. «Saj imava tule elegantnega, finega kavalirja!»

ki so kopali po gozdovih korenine in jih jedli, in te korenine so edina prehrana onih nesrečnežev krog Trebinja. G. minister zahteva za Bosno in Hercegovino takojšnjo prehranjevalno pomoč od strani vlade.

Slični obupni glasovi kot iz Bosne in Hercegovine prihajajo tudi iz Črne gore, Dalmacije in Like. Vseh teh obupnih glasov tisočeri gladnih ne sliši g. Nešič, ampak pri pogledu na dobro preskrbljen Beograd poroča neresnično v javnost, da imamo dovolj prehrane za dom in inozemstvo. Gospod Nešič je zadovoljen z letošnjo žetvijo, a že sedaj v začetku jeseni ogroža ta Nešič-Pučljeva dobra žetev cele obširne pokrajine naše države.

Navedene opazke o pogubonosnem ministrovanju g. Pučlja, nam dokazujejo, pravi «jutarnji list», da lahko nazivamo gospodarsko politiko sedanjega režima: «politiko dragega kruha». Od lažljivih poročil poljedelskega ministrstva do lažne ugodne žetvene statistike g. Nešiča, vse to lahko imenujemo: Pučljevo politiko dragega kruha.

Gospod začasni šef beogradske vlade — policijski minister Timotijević se je oklenil sklepa: prepovedati pečenje belega kruha; gospod Nešič razglasa lažno ugodno stanje naše letošnje žetve in obadva gospoda si domišljujeta, da pomagata ovigati s svojimi ukrepi dinar. Eden predstavnik vlade zahteva upeljavo samo črnega kruha radi prislabe žetve; drugi pa poje slavospeve letošnji žetvi — in vse to bi naj služilo povzdigu naše valute — — — smešno! Ravno kar omenjeno, čisto si nasprotujoče postopanje vladinih predstavitev ne služi poboljšanju naše zavožene valute, ampak je pogubonosna politika dragega kruha, ki nam uničuje tudi valuto. Niti upeljava Timotijevićevega črnega kruha, niti pretirano dobra poročila g. Nešiča o letošnji žetvi ne bodo popravila slabe žetve, se manj pa valute.

Pred vsem bi se moralo spremeniti naravnost za celo državo uporabljajočo Pučljevo politiko vednega podražanja kruha, potem še le bi lahko govorili o ozdravljenju že na smrt bolnega položaja naše države.

Naša zborovanja.

VELIČASTEN SHOD SLS V JARENINI.

(Dopis iz Jarenine).

Na angeljsko nedeljo, dne 3. septembra smo se porani maši zbrali Jareninčani in sosedje na zborovanje naše stranke. Velik prostor med cerkvijo in šolo je bil kmalu napolnjen moških pa tudi žensk. Videl si najodličnejše može središča Slovenskih gor, župane, kmete in viničarje. Shod se je razvil v veličasten, taborn našega ljudstva vinorodnih Slovenskih gor. Shod je z navdušenim govorom otvoril in vodil odlični našinec predsednik krajevne organizacije SLS gosp. Alojzij Supanič. Za zapisničarja je bil izbran domači župan g. Franc Šparl. Navzoča narodna poslancina Roškarja in Zebota je zbran narod veselo pozdravil. V ozadju smo opazili še nekateri ljudi, ki predstavljajo v naših krajih, ostanke Mermoljeve barke. Prvi dan je dobil besedo veteran v boju za naše gospodarske in narodne pravice poslanec Roškar. V živi, prepričevalni besedi je prednašal zborovalcem pripravljivo gospodarstvo sedanje vladne večine. Roškarjeve besede so padale mogočno, kakor pada težko kladivo na razbeljeno železo. Za Roškarjem nastopi poslanec Zebot, ki nam je znan kot naš rojak še iz zlate dobe mladeniškega gibanja in trpkih narodnih bojev, ki so divjali prejšnja desetletja za naše lepe obmejne kraje. Slikal nam je naš položaj, politični in gospodarski. Splošna pozornost je nastala, ko nam je našteval «uspehe» in «blagošlovje» delovanja Samostojne in njenih poslancev. Dokazi in vzgledi so bili neizpodbitni. Ljudstvo je vzklikalo in s posebnim ogorčenjem obsojalo izdajsko «delovanje» poslancev Samostojne in demokratov. Narod je cal: «Avtonomijo hočemo! Volitve hočemo! Volitve hočemo, da obračunamo s samostojnimi izdajalci!» Za Zebotom se je oglasil domači posestnik g. Jožef Gungl. Kazal je na slučaj: Kakor razlika je med «shodom» Mermoljevim, pred osmi-

Gospod Smotka se je prijetno nasmehnil in ljubeznivo pomežikal gospodični.

«Na srečo izumira rod teh strokopitnežev!» je pravila prva cigareta. «Celo na deželi! Oni dan sem bila v gostilni, večja družba nas je bila, tudi par gospodov, vaših sorodnikov je bilo poleg. Dobro smo se imeli. Vina se je kar cedilo. Pomislite, v teh dragih časih! In kaj sem opazila! Vsi, prav vsi so kadili cigarete, pa kmečki ljudje so bili, fantje iz vasi, gospodarji, mladi in stari, celo par deklet v svilenih robcih sem opazila, ki so držale fine cigarete med prsti —. Le v kotu za peko sta sedela dva stara odeda in vlekla iz kratkih smrdljivih pip, — prav takih, kakor ju ima tisti dedec tamle —. Zares, rod smrdljivih pip lega v grob in mesto njih —.»

«— prihajamo me, napredne, elegantne cigaretko, hčerke nove dobe —.»

«Res je, hvalabogu,» je dejal gospod Smotka in se gibčno poigral s smotko med prsti, «— ampak, priznati morata, lepi gospodični, da tudi naš rod, rod bogatih, težkih smotk stopa samozavestno na plan in si pridobiva tla tudi med kmečkim ljudstvom!»

«Gotovo, gotovo!» je hitela pritrjevati druga cigareta, «In nikakor ni treba, da bi drug drugemu delali konkurenco. Roka v roki delujemo za napredek in izobrazbo našega ljudstva!»

Mož za tobačnim mehurjem je vzel pipo iz ust in zaničljivo pljunil. Nato si je popravil tobak s prstom, obrnil družbi hrbet in jezno puhal dim krog sebe,

«Fej!» je zavpila prva cigareta. «Kje pa ste se učili

mi dnevi in današnjim našim zborovanjem! Mermolja je imel samo kakih šest svojih, nas je pa danes na stotine. Tam scaganost; pri nas korajža. Evo, ljudstvo je sprevidelo lažljivo in pogubno postopanje Samostojne, zategadelj si Mermolja ne upa več prav na svetlo. Nas pa je vedno več. V imenu ljudstva izreka iskreno zahvalo Slov. ljudski stranki in njenim poslancem za njih vztrajno borbo za pravice katoličanov in Slovencev. Zaklical je: Gospodje poslanci! Vztrajajte, mi smo vsi z vami! Župan gospod Šparl je na to predlagal te le resolucije: 1. Zahvalo in popolno zaupanje poslancema Jugoslovanskega kluba ter nezaupnico poslancem Samostojne. 2. Ugovor proti brezverskemu šolskemu zakonu. 3. Izenačenje davčnih bremen. 4. Krivice, ki se gode slovenskim in hrvatskim katoliškim vojakom se morajo popraviti. Vse resolucije so bile sprejete, celo navzoči Mermoljevci so glasovali zanje. Po 2 in pol urnem zborovanju je predsednik g. Supanič s pozivom na vztrajno delo za SLS zaključil zborovanje, ki je pokazalo, da je Samostojni in JDS ves up na boljše, zlate čase, splaval po vodi.

Brinjeva gora. V nedeljo, dne 10. septembra bo tu po sv. maši velik shod za cel konjski okraj. Na shodu govori naš poslanec Zebot. Vabljeni ljudstvo iz vseh župnij konjskega okraja

Celje. Dne 24. septembra ob 9. uri ima dr. Korošec v Celju, v Narodnem domu shod SLS za celjski in laški okraj.

St. Jur ob juž. žel. Dne 10. septembra po ranem sv. opravilu ob pol 8. uri ima v St. Jurju ob juž. žel. gosp. dr. Korošec shod Kmetijske zveze. Shod se vrši v Katoliškem domu. Vabljeni so na shod tudi naši somišljeniki iz sosednih župnij.

Kozje. Dne 17. septembra se vrši v Kozjem po poznem sv. opravilu ob 11. uri dopoldne okrajni shod Kmetijske zveze za vse župnije sodnega okraja Kozje. Shod bo na trgu pred cerkvijo. Govorijo gg.: poslanci Krajnc, Zebot, Stanovnik in urednik «Slovenca», Fr. Smodej. Krajevne odbore vseh Kmetijskih zvez pozivamo, da skrbe za najštevilnejšo udeležbo! Sv. opravilo pred shodom se začne ob 10. uri!

Shodi g. poslanca Pušenjaka: Šmartin ob Dreti. V nedeljo, 17. t. m. po maši se vrši v gostilni Zehelj shod SKZ. Govori poslanec Pušenjak. — Bočna. V nedeljo, 17. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši v gostilni Zmave zborovanje SKZ, na katerem bo poročal poslanec Pušenjak o davkih, načrtu novega davčnega zakona itd.

Ribov v Dravinji.

Pravico ribolova v spodnjem toku Dravinje ima graščina. Nekako šest posestnikov je svojčas odkupilo od graščine pravico ribolova v Dravinji. Ti posestniki ribolova izdajajo dovoljenja ribolova po gotovem ključu malim posestnikom, delavcem in viničarjem deloma proti plačilu v gotovini, deloma pa morajo opravljati razna dela. Ribolovsko društvo v Mariboru, ozir. orožniški major Ferencak, so napenjali vse sile, da spravijo ta ribolov v svoje roke. Ta nakana bi pa bila hud udarec za revne ljudi, ako bi se bila posrečila. Ker pa ni šlo z dobra, so mislili to doseči s posebno nakano. Za vsako tako reč je pri rokah ptujski okr. glavar dr. Pirkmajer. Kakor znano, napravijo koncem mesca februarja vsi pogodbe zaradi ribolova, kajti doba med 15. in 30. marcem je za ribiče čas, da si nalove v Dravinji pri Sv. Vidu na tisoče kilogramov rib zase, preostanek pa prodajo, da si priskrbijo drugih življenjskih

oliike —? Ako se ne znate obnašati, pa se poberite od tod!»

«Kakršna družba, takšno obnašanje!» je zagodel stavec in napol obrnil glavo. «Odtod pa ne grem! Jaz sem tu doma in na mojem zemljišču sedite! Če naj kdo gre, se le kar vi spravite!»

Gospodični sta cvilili od jeze, gospod Smotka pa se je smejal z dobrovoljno porednostjo.

«Pustite ga pri miru, deda!» je pravil. «S takim kmetavzarjem se ni pripraviti!»

«Ampak, kaj takega!» sta javkali. «Saj pravim, skrajni čas, da izpodrinemo te neotesance!»

«In pri mladini je treba začeti!» je pripomnil gospod Smotka. «Tam je vaše kulturno polje! Rod smotkarjev je pretežek plug za mlade ljudi, ve lahke, prikljive gospodične bodete lažje opravile z mladino!»

Zlobno se je nasmehnil. Iz zobačnega mehurja je bilo čuti godrnjanje o «pokvarjeni mladini», pa gospod Smotka se ni hotel zmeniti za te glasove.

«Saj tudi me imamo najrajši mladino!» je pravila druga. «In mladina naš! Vse nas kadi, kar je mladega sveta. Od elegantno oblečenih gospodičev, ki udobno pohajajo po ulicah ali pa sedijo po kavarnah, od uradnikov, ki jim je cigareta sredi trdnega dela prijeten oddih, — pa do kmetijskega fanta, do gospodarja, ki bahavo sedi na svojem vozičku in se pelje v mesto po opravkih, — vse kadi nas! Da, celo gospodične in fine dame kaj rade segajo po nas! In fantič, komaj da odraste šoli, celo še šolar, — kaj je njegovo največje veselje, če ne duhteča cigareta —!»

Stavec za tobačnem mehurju se je nemirno pre-

potrebščin. Te ribe pridejo meseca marca iz Donave in izginejo nazaj v Donavo, ako jih ne polove. Namesto, da bi ti ribiči za svoje nevarno in naporno delo našli zaščito pri oblasti, pa trčijo na silne ovire. Letos, okrog 20. marca je poslal okrajni glavar dr. Pirkmajer kar 16 orožnikov v St. Vid. Orožniki so morali pobrati ribičem vse mreže, češ, da te mreže ne odgovarjajo postavnim določilom. Kar po 10—16 orožnikov je moralo stražiti in nadzorovati ribolovce noč in dan, ker se je to vzljubilo majorju Ferencaku, ki bi bil rad na ta način spravil ribolov v svoje roke. Toda okrajni glavar je naletel na odločen odpor. Orožniki, ki so pametnejši nego je njihov poveljnik Ferencak in ptujski glavar dr. Pirkmajer, so svetovali prizadetim ribičem, da naj gredo na okrajno glavarstvo ter si izposlušajo, da se jim vrnejo odvzete mreže. Okrajno glavarstvo se je končno moralo udati. Dobili so vrnjene mreže. Toda med tem časom pa so že ribe izginile in ljudje so ostali brez rib, hrane in zaslužka. Ko bi orožniški major Ferencak in ptujski okrajni glavar dr. Pirkmajer vedela, kako sodi orožništvo in ljudstvo o njih, bi se prijetela za glavo in bi morala, ko bi imela v sebi še trohico stanovskega čuta, kakor kafra izginiti doli nekam v Macedonijo. Ali ni milo rečeno lumparija, da dr. Pirkmajer na ljubo svojemu prijatelju majorju Ferencaku koncentrira kar do 16 orožnikov, ki bi naj preganjali uboge a poštene ribiče! Ali imamo orožništvo za to, da se ga uporablja za osebne koristi kakega naduteža? Ali ni tudi škandal, da major Ferencak nahruli kar na ulici vsakega orožnika, o katerem ve, da je bil ob Dravi, z besedami: «Vi, kaj je to, da nobenega ne ovadite, ki mi krađe ribe!» Sodbo v postopanju ptujskega okrajnega glavarja ter orožniškega majorja Ferencaka pa prepuščamo javnosti!

Nekaj iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

Zitni trg.

Vsled slabega in deloma čisto zaostalega železniškega prometa počiva tudi žitna trgovina po naših južnih, žitorodnih pokrajinah. Vojvodina sama, bi rabila okrog 3000 vagonov za odpremo raznih žitnih vrst v glede prehrane skrajno pasivne kraje, kot v: Bosno in Hercegovino, Črno goro in Dalmacijo, a so vsi tozadnevni klici po vagonih na ministrstvo saobračaja zamanj. Nova pšenica radi železniških sploh ni v prometu v večjih količinah in se gibljejo njene cene med 1800—1820 K, oves med 1320—1340 K, stara kornuza 1520—1540 K, moka nularica 2650—2700 K 100 kg.

Iz poročila o južnem vinskem trgu.

Zadnjih osem dni je vplivalo povoljno na razvoj grozdja. Nekaj dežja je padlo, ki je vplival na vinograde zelo dobro. Ako bi pa sedaj nastopil trajen dež, bi to kvarno vplivalo na kvaliteto novega vina. Radi suše bodo nabrali po južnih vinorodnih krajih 20 odstotkov manj vina, kot so prvotno pričakovali. Stara vina se drže v cenah, ker je izvoz vina iz južnih krajev radi zastoja v blagovnem prometu na državnih železnicah v zastoju. Iz glavnih južnih vinorodnih krajev — okolice Vršca in Subotice — je vsak izvoz vina izključen. Južni vinogradniki so uverjeni, da bo železniški promet zaprt za prevoz vina tudi za dobo trgovatve. Iz Vršca in Subotice javljajo, da plačujejo domači vinski trgovci stara bačka vina po 16—17 K 1 liter in tudi nova ne bodo cenejša.

Trgovina s slivami.

S slivami se že trguje v okrajih Požega—Gradiška Šamac in se plačuje dober, zdrav sad po 4—6 kron en kilogram.

Slivovko zelo živahno ponujajo in zahtevajo za en liter 170—180 K. Žganjekupci se ne morejo odločiti za večje nakupe slivovke, ker so njene cene še previsoke.

mikal med tem govorom, jemal pipo iz ust, pa si jo jezno spet vsakokrat vtaknu med zobe, da je zaškripalo. «Kedo bi tudi ne ljubil cigarete?» je vzkliknila prva.

«Reci, prijateljica: nežne, vitke, duhteče, mehke, lahkokrile, zapeljive gospodične cigarete!»

«Res, Slovenci so storili velik korak naprej po vojni, cigareta je zavlada ne te po mestih in trgih, tudi po vaseh in kočah, in njena nežna, pa krepka in nepremagljiva oblast se širi bolj in bolj —.»

«In kmalu bomo zapeli:»

Dokler slovenski rod
biva po zemlji tod,
bode slovela
ci — —»

«To je pa že od sile!» je zaropotal stari pipar izza mehurja in se srdito obrnil. «Ne okužite mi še slovenske pesmi s svojim brezbožnim čvekanjem! Kar pri miru mi pustite Slovence, ve — pritepenke!»

Pipa se mu je tresla v roki in jezno so mu sršale oči.

Cigarete so kričale od srditosti.

«Kaj —? Kaj —? Kaj pravi —?»

«Pravim, da se poberite iz slovenske dežele in da pustite pri miru naše ljudstvo, posebej pa še našo mladino, ve — papirnate ciganke!»

«Hm —! Kaj —? Papirnate ciganke —? Kar spravi se, ti mrcina stara, ti — smrdljivi, beraški fajfar!»

Gospod Smotkar se je smejal in se držal za rejni trebušek.

(Dalje prihodnjič).

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ministri se še vedno niso zbrali, da obdržijo že tolikokrat določeno in zopet odloženo ministrsko sejo. Za pretečen pondeljek so jo bili določili «čisto gotovo», Pašič je pa javil, da ne pride pred 15. septembrom v Beograd, isto je sporočil tudi minister Pribičević in tudi drugi ministri se niso pokazali, temveč so mirno ostali na svojih počitnicah in pri svojih strankarskih poslih.

Sluga v skupnem vladnem taboru in v samih vladnih strankah je razbita. Radikalci bi radi sami nastopili, pa nimajo za to dovolj moči in zaslobe. Njihovi listi sicer poročajo, da mislijo za poskušnjo izvesti po Srbiji, Bosni in Dalmaciji občinske volitve, da vidijo, kako stojijo med narodom. Radikalni ministri se močno kregajo med seboj in tako bo tudi to vladno stranko razdrla osebna mržnja in zavist. Značilno je tudi to, da so radikalci v svojih listih začeli hudo napadati slabostojnega ministra Puclja, ki jim je vendar tako udano hotelo, da so mesta izgledala, kakor bi bila v obsednem stanju, njegovi pajdaši so zastoj tekali sem in tja, da nalovijo dovolj ljudi za sprejem, prebivalstvo je ostalo pasivno in z ogorčenjem se gledalo razkošne pojedine, prirejane ministru in njegovim pajdašem, ko ljudstvo zlasti v Dalmaciji tako strašno strada.

Cepitev demokratov je popolna in Pribičeviću bo ostalo prav malo pristašev za zvezo s Pašičem in radikalno stranko. Pribičević je poskušal svojo politično srečo v Dalmaciji, kjer koli se je pojavil, se je izvršila cela mobilizacija policajev, žandarjev, detektivov in agentov, da so mesta izgledala, kakor bi bila v obsednem stanju, njegovi pajdaši so zastoj tekali sem in tja, da nalovijo dovolj ljudi za sprejem, prebivalstvo je ostalo pasivno in z ogorčenjem se gledalo razkošne pojedine, prirejane ministru in njegovim pajdašem, ko ljudstvo zlasti v Dalmaciji tako strašno strada.

Po Bosni divjajo jugofašisti v službi radikalov ter demokratov ter vladnih muslimanov. Vso nasilje je naperjeno proti delovanju muslimanske avtonomistične stranke. Najprej so pretepli poslanca Ajanovića po shodu v Tuzli, kmalu na to, dne 1. t. m. so pa na shodu v Višegradu streljali proti avtonomističnemu voditelju dr. Spahu. Poslanec dr. Spaho je ostal nepoškodovan, ranjenih je pa več zborovalcev.

Vlada globoko zajema iz državne blagajne za svoje najozke pristaše, tako je ene poslala na Poljsko kot komisijo za sestavo trgovske pogodbe z dnevnimi dijetai od 250 dinarjev poleg cele plače in doklad, druge pa kot novinarje na izlet po poljski državi na račun jugoslovanskih davkoplačevalcev.

NEMCIJA.

Odlog plačevanja nemških vojnih odškodnin je reparacijska komisija po francoskem prizadevanju odbila. Anglija je edina glasovala za odlog, Italija se je pa glasovanju odtegnila.

GRSKA.

Turki so namlatili grško vojsko, ki je s tako vne- mo, samohvalo in nado nastopila svoj pohod proti Carigradu. Severno in južno krilo grške vojske je doživelo skoraj hkrati občuten poraz in sedaj je nereden umik na celi črti. Grška prosi sedaj antanto za posredovanje. Angleška vlada je s francosko že stopila v stike glede izposlovanja grško-turškega premirja, da se ustavi prelivanje krvi ter Grški prihranijo novi porazi.

SVET ZVEZE NARODOV.

je pričel s tretjim zasedanjem v Zenevi. Zastopanih je 44 držav. Za predsednika je izvoljen zastopnik čilske države. Osnovale se je šest velikih odborov, ki si bodo delo na znotraj takole razdelili: 1. ustava in pravna vprašanja, 2. tehnična organizacija, 3. razorožitev, 5. Gospodarska in finančna vprašanja, 5. Splošna vprašanja, 6. Politične zadeve.

Orlovski tabor v Murški Soboti.

Tako slavnostnih trenutkov in tako ogromnih množic ljudstva Murška Sobotička doslej še ni poznala v svoji zgodovini. Orlovski tabor v Murški Soboti je važen mejnik v napredku prekmurskega ljudstva in zanosen razmah orlovstva je porok, da tega ljudstva ne bodo mogla pokvariti varljiva gesla brezverskih organizacij.

Z veliko požrtvovalnostjo so dekleta v Murški Soboti pripravljala vence in okraske za slavoloke, fantje pa so postavljali mlaje. V soboto zvečer, že okrog 7. ure je močna ljutomerska orlovska godba zbrala v parku veliko množico, samih domačinov iz Murske Sobotice, ki so se uvrstili v sprevod z Orli in Orlicami mladega in mnogoštevilnega odseka v Murški Soboti ter ob vzvo- kih godbe in razsvetljavi odkorakali po mestnih ulicah. Meščanstvo je simpatično pozdravljalo več tisočglavi obhod in nepretrgoma so se orili klici: Bog živi orlovsko Prekmurje! Živeli Orli! Živio dr. Korošec! itd. — Med presledki godbenih narodnih in orlovskih koračnic je donela mogočna navdušena pesem Orlov in Orlic («Dvignite Orli», «Mi smo Orli» itd.)

Pred katoliško cerkvijo je pozdravil manifestante visokošolec domačin s prepričevalnimi besedami v lepi prekmurščini. Istotako je tudi pred evangeljsko cerkvijo imel navdušen govor domači učitelj, zlasti o vzgoji mladine na krščanski podlagi.

Okrog 9. ure se je sprevod končal in se je nato v hotelu «Turk» razvila prirska domača zabava, katero je motila s svojo navdomnostjo manjša sokolska družba nekaterih policajdemokratskih uradnikov, ki so komaj krotili svojo onemoglo jezo.

Drugo jutro, v nedeljo, 3. t. m., je godba na čelu domačih Orlov in Orlic, ob solnčnem vzhodu svirala

budnico po mestu. Kmalu na to pa se je začela zbirati mladina ob slavoloku za sprejem gostov. Množice so naraščale z vsakim trenutkom. Po 9. uri je prispel poseben vlak iz Hodoš v Murško Sobotičko, ki je pripeljal 1500 udeležencev. Tudi Ljutomerčani so prihiteli v velikem številu s svojimi Orli in Orlicami. Zlasti pohvalno je treba omeniti vrle Orlice, iz šentjurskega okrožja ob Ščavnici, ki so peš prikoralake v obilnem številu v Murško Sobotičko. Vsi odseki Prekmurja so bili polnoštevilno zastopani z naraščajem in gojenkami. — Na to se je razvil dolg sprevod, ki je ob vzvokih dveh godb odkorakal v katoliško cerkev k sv. maši.

Cerkev je bila nabito polna. Slovesno sv. mašo je daroval poslanec preč. g. dr. Hohnjec ob asistenci sedem č. gg. duhovnikov. Lep cerkveni govor o orlovstvu in krščanstvu je imel domači g. kaplan Kranc.

Po sv. maši se je pred cerkvijo vršil tabor, ki ga je otvoril in pozdravil navzoče br. Svikašič. Nato je govoril g. poslanec dr. Hohnjec o krščanstvu in slovenstvu o dveh svetinjah, za katere so se borili naši pradedje in nam očuvali do današnjih dni. Te svetinje bo slovensko ljudstvo branilo kot zenico svojega očesa in porok v to je orlovstvo, kot predstraža našega vernega ljudstva. Njegovim navdušenim izvajanjem je sledilo viharno odobravanje in živio-klici. Br. Novak, predsednik ljutomerskega Orla je v daljšem govoru razvil stališče krščanskih organizacij proti kulturnobojnem brezverskim organizacijam. Tudi njegove iskrene besede so žele burno pritrjevanje. Sestra Micika Črček iz Središča je v pesniško-duhovito zasnovanem govoru, polnem srčnega navdušenja, opisala zmagoslaven razmah orlovskih načel in organizacije, ki hiti od zmage do zmage celo na svetovnem tekmovalju, kakor so Strassburg in Brno. Gromoviti živio-klici in Bog živi! so pričali, da je s svojim nastopom osvojila srca občinstva in jih navdušila za sveto orlovsko stvar. Za njo je govoril prekmurski učitelj iz Ljubljane, ki je označil zastavo križa kot znamenje zmage krščanstva.

Po kratkem nagovoru je br. Novak izvršil slavnostno zaprisego katoliških članov in članic novih odsekov prekmurskega Orla. Po zaprisegi je predsednik mariborskega odseka br. Fr. Radešček na kratko označil dolžnosti Orlov in Orlic, zlasti odbornikov in odbornic, ker le po vestnem spolnjevanju dolžnosti in stroge discipline so uspehi in pravice zagotovljeni. Nato je godba intonirala orlovsko himno, ki jo je ljudstvo in orlovstvo pelo z veliko slovesnostjo.

Ko se je razvil sprevod je odkorakala vsa množica pred evangeljsko cerkev, kjer je br. Novak izvršil slovesno zaprisego Orlov in Orlic evangeljske vere. Ob tej priliki je imel dr. Hohnjec, kot katoliški duhovnik lep govor, v katerem je povdaril potrebo skupnega nastopa vseh kristjanov proti brezverstvu in svobodomiselstvu ter za versko vzgojo mladine. (S tem je stališče našega lista in SLS, kakor ga je nedavno razvila «Straža» v člankih njenega urednika Radeščka, tudi javno in konkretno dokumentirano. — Op. ur.)

Po končanem predpoldanskem sporedu je orlovstvo odkorakalo na telovadišče, kjer je bil razhod in odmor. Udeležba orlovstva v sporedu je bila častna. V krojih je bilo Orlov preko 1000 in do 200 Orlic. Tudi naraščaj je bil v velikem številu zastopan (samo iz Ljutomerskega okrožja je bilo do 80 naraščajnikov v kroju). Vseh udeležencev pa je bilo preko 10 tisoč.

Popoldne ob 3. uri je bila javna telovadba. Kljub rahlemu dežju se je na telovadišču zbralo več tisoč gledalcev. Nastopili so najprej člani s prostimi vajami, ki so želi živahno odobravanje. Nato je nastopila vrsta izbranega moštva v telovadnih oblekah s težkimi prostimi vajami. Tudi naraščaj se je pokazal kot dobro izvežbana in disciplinirana družina pri naraščajskih vajah. Zlasti pohvalna je bila prosta telovadba Orlic in nato gojenk z zastavicami. Na drugo in na bradlji sta telovadili dve vrsti, sestavljenih iz bratov Ljutomerčanov, Ljubljancev in Mariborčanov. Tudi orodne vaje so žele obilno zaslužene pohvale občinstva. Med odmori so nastopili pevski zbori, ki se pa niso mogli popolnoma uveljaviti, ker je bil čas zelo omejen in telovadni spored pester in bogat. Tamburaški zbor pa sploh ni mogel nastopiti.

Po telovadbi se je razvila prosta zabava med paviljoni v parku, bogato preskrbljenimi z okrepčili.

Proti večeru so se začeli gostje razhajati, toda na telovadišču je še dolgo v noč ostalo živahno vrvenje brez kakršnihkoli incidentov.

Brzobjavne pozdrave so poslali č. g. posl. Klekl, ki leži bolan v Rog. Slatini in Orlom iz Prekmurja, ki so pri vojaki v Ljubljani, Mariboru in Jajcu.

Splošen vtis cele slavnosti je bil ugoden. Obzalo- vati je le, da prireditelji niso računali s tako ogromno udeležbo ljudstva, ki bi sicer postavili večje število rediteljev, kar bi poleg velikega moralnega uspeha, ki ga je imel ta tabor, zagotovilo tudi gmotni uspeh. Če si pa predočimo razmere in dejstvo, da je po večini vse ogromno delo priprav slonelo na ramah bratov iz daljnega Ljutomera in na br. Svikašiču in njegovi, za našo stvar navdušeni in agilni gospej soprogi iz Murske Sobotice, je marsikaj razumljivo. Zato kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki bi pri spretnejši in številno močnejši režiji izostale, iskreno čestitamo prirediteljem in orlovstvu na doseženem uspehu.

Katoliški shod v Brežicah.

V že davno zavzeti Urekovi trdnjavi v Brežicah se je vršil v nedeljo, dne 3. t. m. od 6 tisoč broječe množice obiskani katoliški shod. Zbirajoče se ljudske množice so pozdravile nekatere hiše v Brežicah z zastavami, zelenjem in cveticami. Slovesni sprevod se je začel ob 10. uri od kolodvora na obširno dvorišče grajščine gro-

fa Attemsa. Sprevod so otvorili biciklisti in takoj za njimi je bila godba iz Kostanjevice, Orli in Orlice iz vseh bližnjih krajev, izobraževalna društva, mladinske organizacije, Marijine družbe z zastavami, razne druge cerkvene organizacije in ogromna množica moških in žensk iz vseh sosednih krajev Štajerske, Kranjske in Hrvaške.

Na zborovalnem prostoru je pridigoval č. g. dr. Walland, ravnatelj salezijanskega zavoda na Rakovniku, sv. mašo pa je daroval č. g. brežiški dekan Mešiček.

Po končanem cerkvenem opravilu je predlagal pred sedstvo shoda predsednik pripravljalnega odbora g. Arlič in so bili sprejeti kot predsednik: narodni poslanec Josip Škoberne, kot podpredsedniki Fran Podvinški iz Globokega, Maks Habinc iz Brežic, Martin Kozinc iz Sevnice in kot tajnik pa rajhenburški župnik g. Tratnik.

Kot prvi govornik je nastopil g. dr. Korošec, ki je govoril o položaju katoliške cerkve v naši državi in izvajal: Katoliška cerkev v Jugoslaviji ima v sebi dovolj življenske moči, kljub temu, da vladar ni naše vere in je vlada proti nam. Zgodovina nas uči, da je katoliška Cerkev cvetela celo v tistih krajih, kjer so vladarji nastopali proti njej, ako so bili katoličani budni. Ako pa hočemo katoličani v naši državi živeti in se razvijati, potrebujemo neomajeno svobodo kat. cerkve.

To hočemo katoličani in nič drugega in zato zahtevamo tudi cerkveno avtonomijo v državi, da se drugoverci ne bodo vmešavali v naše katoliške zadeve. Zato prosimo danes svoje škofo, da se krepko zavzamejo za samoupravo Cerkve. Zahtevamo od vlade, da sklene s Sv. stolico sporazum; bojimo se, da ima to odlašanje vlade slab namen, toda sledili bomo tej zadevi s paznim očesom ter videli, kdo da noče verskega miru v naši državi.

Naša najboljša trdnjava je katoliška družina. Ako bomo imeli dobre, krščanske družine, se nam ni treba ničesar bati in se tudi razkristjanjenje šol in družbe ne bo posrečilo.

Kdor hoče dobiti vojsko, se mora organizirati, začeni z mladino, ki izstopi iz šole. Ker je danes v javnem življenju vse tako razkosano na sto in sto drobcev, zato so uspehi v javnem življenju tako težko dosegljivi. Zato je treba organizirati katoliške bataljone proti vsem neprijateljem kulture in napredka. Brigati se moramo tudi za gospodarsko in socialno plat in strniti v krepke vrste kmete, delavce in obrtnike. Kadar so se katoličani brigali za delavno ljudstvo, je Cerkev cvetela. Tudi političnega življenja se moramo katoličani udeleževati. Politika se briga za vse javno življenje, zato se moramo tudi mi za politiko brigati.

Proti vsem pritiskom je treba sklenjenega in krepkega odpora in potem se nam ni treba bati.

Za dr. Korošcem je govoril o zahtevah katoličanov z ozirom na ureditev šolskega vprašanja g. profesor Vesenjaj, ki se je zavzemal za pravico staršev, pri odločevanju glede vzgoje otrok. Danes odločajo v šolstvu vsi mogoči činitelji samo starši in krščansko ljudstvo nima besede.

V imenu hrvatskih katoličanov je pozdravil zborovalce hrvatski narodni poslanec g. dr. Janko Šimrak, ki je govoril o nalogah katolikov pri reševanju delavskega in kmetskega vprašanja.

O mladinskih organizacijah je govoril urednik iz Ljubljane g. Smodej in povdarjal dejstvo: Čigar bo mladina, tega bo bodočnost. Kakršna bo slovenska mladina, takšne bodo družine, takšna bo usoda naroda in domovine, takšno bo pri nas življenje v Cerkvi in izven nje. Ko pri izstopu iz šole napravi mladi človek svoj prvi korak v svet, se odloča po navadi vsa njegova bodočnost, se začne kresati njegov značaj. Da ga obvarujemo polno nevarnosti, ki preže nanj in vzgojimo poštenega člana človeške družbe, ga je treba v duhu in zahtevah sedanjega časa spraviti v dobro, krščansko mladinsko organizacijo ki mu more nuditi veselja izobrazbe, vzgoje krepke volje, pa tudi telesa.

Po končanih in živahno odobravanih govorih je še izrazil rajhenburški gospod župnik svoje veselje nad sijajno uspelim katoliškim shodom v Brežicah in prečital običajne in soglasno sprejete resolucije.

Večernice in posvetev presv. Srcu se je vršilo v cerkvi, ker je začelo deževati.

Posavčanom pa vsa čast in priznanje, ker so nad vse hvalevredno mnogoštevilno obiskali katoliški shod, kjer so pokazali javno, da se verska zavest v Posavju močno aviga in raste.

Tedenske novice.

Učiteljsvo proti ljudstvu. V nedeljo, 3. septembra je bil na Bledu občni zbor Udruženja jugoslovanskega učiteljsva, poverjeništvu Ljubljane. Na tem zboru se je razlegel klic: Kdor učitelj, ta Sokol! Predsednik zborovanja Luka Jelenc je v zborovanje zatrobil to geslo, in ves zbor je odmeval vzklikov: Kdor učitelj, ta Sokol! Zbor je sklenil, da je vsak slovenski učitelj in vsaka slovenska učiteljica dolžna podpirati sokolstvo, delo učiteljsva je popolnoma vzporedno z delom sokolstva. V posebni resoluciji si demokratični učitelji ostro prepovedujejo, da bi kdo agitiral proti sokolstvu. Sedva: Kdor agitira proti sokolstvu, agitira proti liberalnemu učiteljsvu. Kdor pa agitira proti liberalnemu učiteljsvu, je proti naši državi. To rečemo mi, mi demokratični učitelji! In danes smo po milosti Pribičevića in — Bog mu grehe odpusti — Žerjava, mi gospodje. Kmet in delavec sta uboga para, ki ima pravico plačevati davke, govoriti nič, prav nič. Govorimo mi, mi demokratični učitelji! Ker imamo mi besedo, zato smo v posebni resoluciji na Bledu zapovedali: «Šola je

državna ustanova. Oblast nad njo imajo samo centralistični beograjski mogotci in pa mi, njihovi verni in poslušni hlapci. Ljudstvo nima pri vzgoji absolutno ničesar govoriti in odločevati tudi toliko ne, kolikor je črna pod nohtom. On sme samo plačevati učiteljstvo, grafiti in vzdrževati šolske zgradbe. Drugače pa, kmet, jezik za zobmi! Če le odpreš usta in zineš besedico zoper svobodomiselnost učiteljstva in sokolstvo, se smrtno — kajpada ne pred Bogom, ampak pred Prihitevičem — pregrešiš proti državi. Ti hlapci centralističnega režima so se celo tako daleč spozabili, da kličejo zoper slovensko ljudstvo in krščansko misleče učiteljstvo policaje in žandarje. Sklenili so namreč na Bledu to resolucijo: «Vsa mladinska društva in šole, ki jih vodijo osebe, pripadajoče po svojem značaju političnim strankam, borečim se proti ustavi in dinastiji, naj se primerno nadzorujejo». Gospodom svobodomiselnim učiteljem ne zadostuje zakon o zaščiti države, ki vsebuje najstrožja določila, kakor jih nima nobena druga država. Gospodom svobodomiselnim hlapcem beograjskih centralistov ne zadostuje delovanje policajev in orožnikov, ki so s svojim sirovim batinanjem že povzročili dovolj zla po raznih krajih naše države. Oni hočejo vse tiste, ki se borijo proti ustavi, postaviti pod policijsko nadzorstvo. Pod policijsko nadzorstvo hočejo postaviti vse mladinske organizacije, ki niso v liberalnih rokah. Kaj tako neumnega in nesramnega še niso sklenili, liberalni učitelji pri nobenem drugem narodu. Tega so sposobni samo med našim narodom demokratični hlapci beograjskih mogotcev. Te hlapčevske duše ne morejo trpeti blagonosnega izobraževalnega in kulturnega delovanja slovenskih duhovnikov med našim narodom. Zato so jih v posebni blejski resoluciji ovadili Beogradu, češ, da duhovščina učiteljstvu otežkoča izvenšolsko izobraževanje ljudstva. In kdo naj tako otežkočenje prepreči? Po mnenju svobodomiselnega učiteljstva zopet policaj in žandar! Da jih ni sram teh svobodomiselnih kulturonoscev.

Mermolja ni dobil prostora na zborovanju. (Dopis) od Sv. Jakoba v Slov. gor. Za nedeljo, dne 3. septembra je imel Mermolja naznanjen shod pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Pa zastoj se je trudil ubogi Brus dobiti kak prostor. Prostor ni, zato tudi shoda ni bilo. In v srečo si naj štejeta Mermolja in Brus, da shoda nista mogla imeti, ker godilo bi se njima presneto slabo. Gotovo je, da edini pristaš Samostojne, danes mladi Franc Santil, ki o politiki toliko razume, kakor zajec na boben. Občudujemo pa vztrajnost tajnika Samostojne Brusa, — povesod, kam pride, ga vržejo na cesto, nikdo ga ne mara poslušati, pač pa jih mora on slišati tako bridke, da drug človek, ki bi imel le trohico sramežljivosti in značaja, se ne bi upal in mogel več med ljudi. Ker Brus drugega nima, pa pravi okoli, da je Mermolja dosegel dostop do mlinov in drugih reči ob meji — pa naši ljudje so sedaj že toliko brihtni, da poizvedujejo resnico na pravem mestu in tam se jim je okrito povedalo, da sta se edino gg. Zebot in Roškar trudila že nad pol leta za odprtje mlinov ob Muri, da se nista strašila celo ljudi, ki niso daleč od Mermolje in Brusa, kateri so nas imeli in izdajali pri oblasteh za «šmuglarje» in tako hoteli preprečiti vsako olajšavo. Naj g. Mermolja dobro vpraša svojo vest — če jo še ima, kar se tiče koristi slovenskega kmeta, mu je popolnoma okamenela — in morebiti bo našel nekogar, ki je delal proti olajšavi obmejnega prometa. Sicer pa naj lažejo samostojni kakor hočejo, verjame jim nikdo več in g. neutrudljivi Brus ve to najbolje. Pa on si misli: Jaz dobivam še nekaj od onih znanih milijonov, za katere so slovenskega kmeta in delavca samostojni izdali, zakaj ne bi prenašal vsega sramotjenja, ki ga doživim na svojih in KZ shodih. Trepečemo pred nameravanimi manevri, ki nas lahko naredijo še večje berače in zahvaliti se imamo zanje samostojnemu Drogeniku, ki je dal svoj glas za manevre.

Strah pred vojaškimi manevri v Slov. gor. — Strašno razburjenje so povzročila znamenja, da v resnici namerava vojaška oblast uprizoriti manevre v naših krajih. Ljudstvo ne more razumeti, ali se res more najti človek, najsi bo uradnik ali oficir, ki bi bil zmogel za manevri upoštovati naše vinograde in sadonosnike. Edino upanje, da pridemo do denarja je vino, in sadjevec in to se nam naj uniči, potem ima država v naših krajih kup najubožnejših beračev. Ali so to ljudje, ki jim je za obstoj države, ki bi na tak način radi uničevali rodovitne kraje? Nepopisna jeza popada naše kmetstvo zavoljo samostojnega poslanca Drogenika, ki je s svojim glasom v finančnem odboru glasoval za manevre. Ali je tak človek zastopnik kmetškega ljudstva? Saj vendar mora on dobro vedeti, da nobeden njegovih volilcev nikdar ne more biti za manevre. Opozarjamo naše poslance, naj zopet in zopet vlagajo proteste pri vladi, dokler ne bodo dosegli zagotovitve, da manevrov tu v Slov. gor. ne bo. Več občin se je že obrnilo s prošnjami na okr. glavarstvo. Opozarjamo vse prizadete občine, naj vlagajo pri okr. glavarstvu prošnje, da tudi ono zastavi ves svoj vpliv, da nas reši te strašne nesreče. Zganimo se, dokler je še čas, ko bo vse odločeno, bo prepozno.

Umrl je v Vidmu na Savi vpokojeni č. g. župnik Vinko Čepin, ki je dolgo let župnikoval pri Sv. Janezu na Razborju in je preživel svoja zadnja leta na Vidmu. Čepin se je rodil na Pilštanju 13. I. 1853, bil posvečen 20. VII. 1880. Pogreb bagopokojnega dušnega pastirja se je vršil minul četrtek. Svetila mu večna luč!

Umrla je ugledna žena v Črni pri Prevaljah. Dne 24. prejšnjega meseca smo spremili na pokopališče zelo ugledno ženo in gospodinjno Nežo Lojen, p. Florinko iz Tople. Bila je v vsakem oziru vzorna ženska. Skrbna gospodinja, zvesta žena, vzgojevala je svoje otroke v pravem krščanskem in narodnem duhu. Odločna v vsakem in narodnem

oziru je bila naravnost občudovanja vredna. Naj počiva v miru.

Orlovska prireditve v Sv. Lovrencu na Drav. polju. V nedeljo, 3. t. m. so priredili Sv. Lovrenski Orli svojo prvo prireditve ki se je vršila v večjem obsegu. Ob pol 10. uri je pridigoval č. g. Tumpej, domači rojak, o razliki med krščanskimi in versko brezbriznimi organizacijami. Njegove besede so segale globoko v mlada srca. Po pridigi je bila slovesna sv. maša. Pevski zbor je svojo nalogo rešil nad vse častno. Po sv. maši se je vršilo na cerkvenem trgu zborovanje. Za predsednika je bil predlagan č. g. Lojze Sagaj, župnik pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Pozdravil je številne zborovalce, katerih je bilo okoli 1200 in podal besedo g. poslancu Gostinčarju. Gospod poslanec je v svojem govoru resno podčrtal velik cilj naših organizacij: širjenje ljubezni do bližnjega in do Boga. Za njim je govoril tajnik Golob o pomenu krščanskega tiska. Oba govora sta bila z navdušenjem sprejeta. Popoldan se je vršila na dvorišču gospoda župnika gledališka predstava, katero je pa motil dež. Vsled slabega vremena je morala odpasti tudi telovadba. Vsa čast pa domačim bratom Orlom, ki so tokrat pokazali toliko vsestranske požrtvovalnosti. Tudi vrla godba iz Ptujске gore ter gasilska društva iz St. Lovrenca, iz Cirkovc, zaslužijo vso pohvalo. Bog živi!

Začetek letošnjega šolskega leta. Na državni gimnaziji v Mariboru se vrše sprejemni izpiti za 1. razred dne 11. septembra od 10. ure naprej, opisovanje dijakov od 2.—8. razreda 12. septembra, ponavljalni izpiti 11. sept. od pol 9. ure naprej. Na ženskem učiteljsku šolskih sester vpisovanje 11. septembra. Na deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje v prvi razred 11. sept. in 12. sept., isto velja za druge razrede. Na državni realni gimnaziji v Celju so sprejemni izpiti za prvi razred 13. sept., za vse druge razrede 14. sept. Ponavljalni in drugi izpiti dne 12. septembra. Na deški ponavljalni šoli v Ptujju je vpisovanje učencev 11., 12., in 13. septembra, vpisovanje starih učencev 11. in 12. sept., sprejemni izpiti za 2. in 3. razred 12. in 13. sept. Na meščanski šoli v Ljutomeru vpisovanje vsak dan do 14. sept. Pričetek šolskega leta 1922—23 na državnem moškem učiteljsku v Mariboru. Na tem zavodu se vrši vpisovanje v vadnico in v prvi letnik v pondeljek, dne 11. septembra. Novi gojenci v višje letnike se sprejemajo, v kolikor to dopuščajo prostori, v torek, dne 12. septembra popoldne. Bivši gojenci in gojenke zavoda se vpisujejo v sredo, dne 13. septembra od 10—11 ure. — Ravnateljstvo.

Statistika Marijinih družb na Slovenskem. V Marijinem mislonskem koledarju za leto 1923 bo objavljena pregledna statistika vseh Marijinih družb na Slovenskem. Č. gg. voditelji Marijinih družb, ki na poziv kn. šk. konzistorija še niso poslali seznama o svojih družbah, naj to storijo vsaj do 10. septembra. Koledar bo izšel koncem meseca septembra t. l. Neljubo bo članom, zlasti pa neljubo voditeljem, ako bodo ostale rubrike za njihovo okrožje prazne, ko v resnici župnija ima kongregacijo. Sezname naj obsegajo: Ime družbe, število članov, odseke.

Posejilnica v Vojniku je obhajala pretekli mesec 25 letnico svojega obstanka. Pri tej priliki je v dobrodelne namene razdelila 10.160 kron raznim šolam, občinam (za reveže), gasilskim društvom itd. V trajen spomin tega svojega slavja je določila tudi 600 kron vsakoletne podpore (ustanove) enemu pridnemu učencu kmetijske šole (v prvi vrsti one v Sent Jurju ob juž. žel.). Pravico do te ustanove imajo kmečki sinovi iz župnij: Vojnik, Novacerkev, Smartin v r. d., Frankolovo in Brešnje. Prošnje naj se do 1. oktobra vlagajo pri Posojilnici v Vojniku.

Železnica Ljutomer—Ormož. Murska Straža je pisala, da bi se ta železnica lahko že trikrat trasirala. Minister Pucelj pa se baha, da je dosegel enkratno trasiranje, to se pravi zabijanje kolov. Kdo ima prav, to ne vemo, sigurno pa je, da se majajo — količi.

Dva požiga in samomor. V občini Rogoznica — okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah sta živela zakonska Kokolj v vednih prepirih med seboj. 65letna Kokolj se je navolila preprirov in pretepev s svojim 42 letnim možem in tožila na razdružitev zakona. Sodnija je zakon razveljavila in Kokolj je pognala svojega moža kot edino pravomočno posestnika od hiše s trehuhom za kruhom. Mož je odšel n. jej je 18. m. m. zapalil hišo in vse gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal. Škoda je ogromna, a zavarovalnica znaša komaj 3000 K. Ker je pa sosed Kokoljce Veber v preprih držal z ženo, se je pobesneli Jakob znesel tudi nad njim — mu užgal hišo ter vse poslopje, ki je postalo žrtev plamenov. Nesrečni posestnik Veber je bil zavarovan samo za borih 14 tisoč kron, škoda pa je milijonska. Ko je videl Jakob v plamenih poslopja svoje žene in sosedo, je vzel lestvo, šel v bližnji gozdiček in se tam obesil. Obešenca so našli šele čez 10 dni in sicer na čuden način. Kure necega vaščana iz Rogoznice so vedno uhajale v gozd in so ostale parkrat kar čez noč v šumici. Ko so iskali kure, so odkrili grozen prizor. Jakob Kokolj je visel visoko na veji, vsled vročine so ga oblazile muhe, črvi so polzeli po njem na zemljo in kure so zobale te črve dan in noč. Nesrečnega Jakoba so čisto gnilega odrezali z veje.

Dve težki nesreči. Dne 1. t. m. se je peljala kmetica Ivana Toplak iz Ciglenc po seno v Zikarce — župnija sv. Barbara v Slov. gor. Ko je peljala poln voz sena, je imela v naročju 9 mesecev starega otroka. Pri naglem teku konj je padel otrok materi iz naročja pod voz, ki mu je čisto zdrobil glavo. Otrok je bil mrtev na mestu. Mlado poročeno Nežiko Bezjak, ki je pričakovala prvorojenčka, je krava pri krmljenju tako nesrečno sunila z rogom, da je spovila otroka ženskega spola, kateremu se je poznal na glavicu udar od roga. Mati je ostala pri življenju.

Železniška nesreča. Na železniški progi Sunja—Banjaluka bi se lahko bila pripetila dne 4. t. m. velika nesreča. Radi trhljih železniških pragov, so bile tračnice rahlo pritrjene in lokomotiva je skočila s tira. Med potniki je nastal nepopisen strah, mnogo jih je poskakalo iz vlaka. Šele po preteku dveh ur je dospel na lice nesreče drug pomozni vlak, na katerega so čakali potniki. Proga je razorana na daljino 400 m.

Drzen napad na vlak in pošto so izvršili srbijanski razbojniki na železniški postaji Ruda v Srbiji. Dne 5. t. m. je napravilo več moških v žandarmerskih uniformah napad na orožniško postajo ter poštni urad, kjer so pokradli 15.000 din. Nato so razbojniki zasedli postajo, ostavili tja došli osebni vlak in oropali okoli 150 potnikov. Končno so odnesli ugrabljene predmete iz vasi, naložili vse skupaj na vozove in konje in izginili.

Štanje delovnega trga v Mariboru. (Tedensko poročilo za čas od 20. avg. do 2. sept. 1922). Prosta mesta so bila prijavljena: 205 moškim, 118 ženskam, skupaj 323. Dela je

iskalo 220 moških, 155 žensk, skupaj 375. Zaposliti je bilo mogoče 93 moških, 65 žensk, skupaj 158. Brezposelnih je ostalo 486 moških, 220 žensk, skupaj 706. Promet od 1. jan. do 2. sept. 1922 izkazuje 10.000 strank in sicer 5234 delojemalcev, 4797 delodajalcev ter 2359 uspešnih nakazil dela. Delo dobijo: hlapci in dekle, viničarji, drvarji, kovači, kleparji, delavci kos in srpov, armaturni strugar, železovivar, elektro-monterji, mizarji, sodarji, lesni strugarji, sedlar, čevljarji, krojači in šivilje, perice, usnarji, slaščičarji, prekajevalec, zidarji, pleskarji, gostilniško osebje, služkinje, kuharice itd. Dela iščejo hlapci in dekle, oskrbniki, drvarji, majarji, viničarji, rudarji, vrtnarji, kovinarji, urarji, monterji, mizarji, sodarji, kolarji, tkalci, čevljarji, krojači, perice, mlinarji, peki, mesarji, natararji in natararice, hotelsko in gostilniško osebje, kem. teh. laborant, dimnikarji itd. — Splošen pregled: Položaj na delovnem trgu ne kaže posebnega izboljšanja. Zadnje dni je bilo le dninarjem in drvarjem dovolj prostih mest na razpolago. Za težko in umetno industrijo primanjkuje izvežbanih specialnih delavcev. Največ brezposelnih izkazuje ročna obrt vseh strok. Ker že končujejo sezono v raznih letoviščih, je na delovnem trgu tudi večje število brezposelnega hotelskega in gostilniškega osebja, ki ga bo težko zaposliti.

Gospodarstvo.

VELESEJMI IN RAZSTAVE.

Rob. Košar.

Na vseh koncih in krajih vise plakati, ki pozivajo na razne sejme in razstave. Lani se je vršil v Ljubljani I. velesejem, letos drugi, razen tega smo še imeli v Celju obrtniško razstavo, v Mariboru pa se je ravnokar pričela. Kdor je videl take sejme in razstave je spoznal, kaj nam lahko nudi naša Slovenija, kajti vsak za svojo stroko vneti trgovec in obrtnik je razstavil svoje najboljše reči in proizvode. Isto velja tudi za fabrike.

Narodni gospodarji študirajo te razstavne predmete in vidijo, kaj se nam manjka, katere predmete se moramo uvažati, katere bi lahko izvažali, kaj je predrag in kaj pre poceni. Študirajo razmere med pridelovalnimi stroški in prodajno ceno, in iščejo dobička za narod. Take razstave in sejmi dajo pregled in so radi tega velevažnega pomena za celokupno narodno gospodarstvo.

Naš kmet in posestnik, ki rabi pluge in brane, trierje in mlatilnice, preše in sušilnice, razne kotle in druge potrebščine, spozna na teh sejmih različne kakovosti, dobre in cene onih reči, katere «mora» kupovati. Njegov razum in praktični čut bo kupil tisto, kar je najboljši in najcenejši. Zato obiskujejo naši razumni gospodarji radi take sejme in razstave, kjer si tudi ogledujejo tudi blago za obleko, platno in usnje, obuvalo in kobuke. Zapišejo si ime trgovca in obrtnika, ki je razstavil najcenejše in najboljše blago, da ga posetijo ob priliki potrebe. Trgovec, obrtnik, fabrikant razstavlja za narod, ki kupuje.

Trgovec in obrtnik, fabrikant in delavec, uradnik in meščan, pa kupuje svoje življenske potrebščine od kmeta. Zato bi jim moral ta tudi pokazati, kaj lahko nudi. Naše kmetstvo ljudstvo bi moralo pokazati — konsumno in trgovcem kaj premore, kaj proizvajajo, v kateri množini in kakovosti. Tudi ono bi moralo prirejati kmetijske razstave, kakor so že danes v navadi v drugih gospodarsko naprednih državah. Tudi v Srbiji bodo imeli letos več kmetijskih razstav. Toda kako? To vprašanje bi tvorilo najtežjo stran, nepremostljivo in neizvedljivo, ako nam naš veliki dr. Krek ne bi že pred vojno pokazal pota za uveljavljenje naših kmetijskih teženj potom zadrug. Zadruga so naša bodočnost, v njih se lahko uveljavi vsaka posamezna ponoga našega gospodarstva, vsak posameznik. Dr. Krek je postavil fundament. Najtežje delo; dati idejo, cepiti s to idejo ves narod in izvesti podrobno organizacijo, je storil on. Nam ne preostaja drugega, kakor da njegovo delo dosledno izvedemo in ga kronamo z končnim učinkom, kateri mu je bil vedno pred očmi za dobrobit naroda.

Na obrtni razstavi v Mariboru se vrši tudi razstava vina, toraj ene panoge našega gospodarstva. Vem za marsikatero kmeta naših ljutomerskih gor, ki se brani krasna vina v svoji kleti. Ko sem ga prosil, naj razstavi tudi svoj pridelek, mi je odvrnil: Kaj bom — «jaz» razstavljal. Ta nesrečni sam sebe omalovažujoči «jaz» se mora podkrepiti, da postane samozavesten in ponosen. To pa je mogoče samo s tem, da se zadruga, kateri pripada, tudi uveljavi na raznih, posebno kmetijskih razstavah in sejmih, da sledi modernemu času in napredku. Sabi «jaz» se mora spremeniti v krepki «mi». Akoravno še pri prvih razstavah morda ne bo vse dovršeno in vzorno, bo vendar vse, kar je dobro v bodrilo slabjšemu, in kar je slabo v svarilen vzgled onim, ki strmijo za napredkom. Začeti je treba!

Naša Slovenija prideluje najrazličnejše gospodarske proizvode: tu vino in les, tam hmelj in sadjevec, tam živino in mleko, tam luk, seno, žito, sadje itd. Za vsak predmet svoje zadruga; zadruga pa s temi predmeti na dan, na razstave kajti tudi naši kmečki pridelki morajo pokazati vsem nabavljalnim in trgovskim slojem, kje in pri kom si lahko kupijo svoje potrebščine najceneje in — iz prve roke. Mi si zapišemo njihovo, oni pa naše ime!

POKRAJINSKA OBRтна RAZSTAVA V MARIBORU

Rudl-ova stiskalnica za grozdje.

(Neprestano delujoča stiskalnica na vzvod. Stiskalna sila 4000—28.000 kg).

Gospod Franjo Rudl, ekonom in posestnik v Mariboru, je na podlagi svojih praktičnih izkušenj na polju kletarstva izumil novo stiskalnico, ki deluje v visečo utežo, z neprestanim in prožnim pritiskom.

Vsa konstrukcija (sestav) je iz lesa. Načelo stiskalnice s kamenito utežjo je v novem sestavu vsebovano. Nova konstrukcija rabi veliko manj lesa, kakor stara «preša», pritisk, ki je poljuben, pa je silnejši kar je odvisno od vpustavitve stiskalnih vzvodov.

Rudlova stiskalnica deluje z dvema vzvodoma, imata sledeče «prestave»: a) 1:10 × 1:4 in — b) 1:10 × 1:8 × 1:3 — tako se doseže z utežitvijo vzvodov a) in b) s 100 kg sledeči dejanski (efektivni) pritisk

$$100 \text{ kg} \times 10 \times 4 = 4.000 \text{ kg}$$

$$100 \text{ kg} \times 10 \times 8 \times 3 = 24.000 \text{ kg}$$

skupaj 28.000 kg

Ako se uteži oba vzvoda za 20 kg, je dosežen pritisk 5400 kg, kar zadostuje za malo stiskalnico s 40—50 cm premerja očim «košem» v polni meri. Pritisk je poljuben. Kakor znano, zadostuje pri neprestano delujočih stiskalnicah pritisk 3 kg na vsak kvadratni cm. Stiskalnice na vretena, nadalje hidraulične stiskalnice, brez enakomernega pritiska pa morajo delovati s 4—5 kg na kvadr. centimeter, če hočemo doseči isti izid.

Skupne prednosti nove stiskalnice so sledeče:

1. Neprestani in prožni pritisk.
2. Absolutna in enakomerna uravnava poljubnega pritiska.
3. Mala prostornina.
4. Male dimenzije lesa.
5. Lahko delo in lepa zunanost.
6. Sestava, ki jo lahko popravi vsak domači tesar ali posestnik.

Radi boljšega pregleda še naj služi sledeča razpredelba:

Type	I.	II.	III.	IV.	V.
Premer koša: cm	40	60	80	100	120
Višina koša: cm	40	60	80	100	100
Površina pritiska: kv. cm	1256	2826	5800	7850	11304
Pritisk v kg (3 kg na 1 kv. cm)	3718	8478	17400	23500	33912
Izid stiskanja pri jabolkah v l	33	110	310	520	740
Izid stiskanja pri vinu v l	50	160	460	800	1200

Rudlova stiskalnica odgovarja torej onim, ki se zadovoljujejo s 100—1000 l naprešanega mošta pri enkratnem stiskanju. Stiskalnice si lahko vsakdo ogleda na pokrajinski obrtni razstavi od 8. do 17. t. m. Vsem interesantom jo najtopleje priporočamo. Izum je pri-glašen pri patentnem uradu ter je tako zakonito za-ščiteno.

Josip Blažević:

○ VINSKI POSODI IN NAČINU PRIPRAVLJANJA.

(Dalje).

Zaparjenje sodov.

Dasiravno pripravimo sode najtemeljiteje in najhitreje s soparjenjem, vendar večina vinogradnikov ne uporablja tega načina, nimajo na razpolago priprav za to parjenje. S soparjenjem pripravljajo posodo navadno le oni vinogradniki, ki imajo velike množine vina, nadalje vnotrži in vinarske zadruge, ki razpošiljajo celo leto vina, in si morajo zato sode primerno hitro pripravljati in ker le ti imajo sredstva, si nabaviti vse priprave za soparjenje. Naši vinogradniki pripravljajo posodo ponajveč z zaparjenjem.

Pri zaparjenju sodov se pridene na 100 litrov vodo 2 kg sode; s te mase poviša raztopljeni učinek za 1 štrtinjak. Pri vlišanju vrele vode v sod se mora paziti, da se oseba, ki vlija vrelo vodo v sod, ne nagne nad lijak, (lakonico, levko), ker buha voda v zrak in bi lahko opekla človeka, ki bi se ne pazil, na obrazu in na rokah.

Ko je stekla voda v sod, ga dobro zamašimo in ga valjamo kakih 10 do 15 minut tako, da preplahne vroča tekočina vso njegovo notranjost in ga postavimo, menjaje večkrat na dno. Med valjanjem sode je priporočljivo piljko večkrat odpreti, toda vedno tako, da je obrnjena v stran, da sopara ne izžene piljke človeku v obraz. Predno se voda ohladi, jo moramo izpustiti iz sode, ker bi sicer dobilo vino, ako bi se voda v sodu ohladila, okus po sodi. To delo se ponovi še enkrat ali dvakrat. Izlita voda je prvokrat taka, kakršna izteka pri soparjenju, namreč črna rjava. Drugokrat je voda že nekaj svetlejša, tretjič še bolj svetla.

Vprašanje, ali naj zaparimo sod dvakrat, trikrat ali še celo večkrat, je odvisno od kakovosti lesa, iz katerega je narejen sod, namreč ali ima veliko ali malo čreslovine. To presojamo zopet po barvi vode, ki izteka pri zaparjenju iz sode. Če je črnorjava tudi drugič, znači, da ima les veliko čreslovine; zato je treba zapariti sod še enkrat.

Po končanem zaparjenju napolnimo sode s čisto in mrzlo vodo in se ravna z njimi ravnotako kakor pri soparjenju. Ker pa ne moremo sodov z zaparjenjem tako temeljito izlugati kakor pri soparjenju, moramo zato sode napolniti eden do dvakrat več z vodo, kakor pri soparjenju.

Izluganje z mrzlo vodo.

Velike sode, katerih ne moremo valjati in obračati in vsled tega ne moremo zaparjevati, jih izlugamo z mrzlo vodo. Akoravno potrebuje tako pripravljane sodov (ovinjenje) več časa nego prva dva načina, vendar dosežemo, tudi s to metodo isti uspeh. Sode napolnimo z mrzlo vodo, kateri pridene na 100 litrov 2 odstot, raztopljive sode. Ta tekočina naj ostane v sodih 5—6 dni. Po preteku te dobe dobi voda okus in duh po hrastovem lesu in se več ali manj skali. Iz tega razloga jo moramo izpustiti in napolniti sod z drugo, ravnotako raztopino, ki jo pustimo ravno tako dolgo kakor prvo v sodu. Po preteku drugih pet do šest dni, izpraznimo sod in ga takoj napolnimo vnovič in ponavljajmo to tako dolgo, dokler voda ne ostane čista in ne izpremeni tudi okusa. To dosežemo po štiri do petkratnem napolnjevanju.

Novo, na popisani način pripravljene sode uporabimo najprej za vrenje vinskega mošta, ki je veliko manj občutljiv, kot vino. Celo mošti boljše kakovosti prekkipijo v novih, primerno pripravljenih sodih brez vsake nevarnosti in postanejo vina iz teh sodov navadno bolj čisto okusna, ker so zavarovana pred vsakim

okusnim vplivom, katerim je bila morebiti izpostavljen pri že morebiti rabljenih sodih.

Če pa smo prisiljeni dati v novi sod takoj vino, potem je potrebno nadaljevati pripravljenje sode, da ne dobi vino duha ali okusa po lesu. Alkohol in vinska kislina izlugavata namreč sode močnejše, ko katerikoli izmed popisanih treh načinov. V tem slučaju se naj postopa tako-le:

Ko smo torej sod že pripravili ali s soparjenjem ali z zaparjenjem ali z mrzlo vodo, ga moramo izplahiti z mešanico obstoječo iz drož. Za 1 štrtinjak na primer vzamemo 40 litrov vode in 1 škafl (okoli 15 l) vinskih drož, skuhamo to mešanico, z njo sode temeljito izplahnemo in jo pustimo ležati v sodih 12 ur.

Po enem ali dvakratnem zaparjenju z vinskimi droži, splahnemo sod z mrzlo vodo in ga lahko nato porabimo za vino. Vendar svetujem, da še vkljub vsem tem pripravam postopamo skrajno previdno in napolnimo sode najprej z lahkim in cenim vinom in tudi s tem le za kratek čas. Polagoma še le smemo vzeti tako posodo za boljša vina in smemo pustiti vino dalje časa v sodih.

Isti učinek lahko dosežemo tudi na sledeči način: Po prvem pretakanju mladega vina nam ostane precejšnja množina droži. Te drože spravimo v posebne vreče in jih (drože) stisnemo s stiskalnico. V vrečah ostalo tvarino (usedlino), ki ima obliko testa, skuhamo in napšemo v nove, s soparjenjem, zaparjenjem ali mrzlo vodo pripravljene nove sode, seveda moramo dno izvzeti, ako nima sod duric, sod postavimo na spodnje dno tako; v zgornjem dnu pa pustimo čepno luknjo odprto, da zamore izpuhtevati v drožih se nahajajoča ogljenčeva kislina.

Če nimamo vinskih droži, lahko uporabimo zato motna vina (usedlina starih vin) ki pa mora biti seveda popolnoma zdravo. Za 1 štrtinjak vzamemo okroglo 30 litrov vode in 10 litrov motnega vina in postopamo, kakor na zgoraj popisani način z vodo in vinskimi droži.

(Dalje prihodnjic).

Gorice kažejo lepo! Topli in solčni dnevi zorijo grozdje in vsak posestnik se veseli jeseni. Črički prepevajo, ne morejo več spat in klopoti pojejo svojo ljubavno pesem, da zazibljejo sladko jesen v zimsko spanje. Ponosni topoli si delajo dolge sence, naša valuta pa ima kratek rep. Kmeta pa stiskavajo vse nadloge in zato se vprašuje: Kako bom prodal vino, kako bom prodal mošt?

10 tisoč kron stane 1 liter dobrega vina v Nemški Avstriji. Kmetje pa nočejo niti po tej ceni prodajati ter pravijo: Kaj bomo s papirjem? Naši pridelki so zlato!

Slaba vinska trgateg v Madžarski. Kakor poročajo iz Budimpešte, je stanje vinogradov v Madžarski vsled suše skrajno kritično. Trgategv bo mnogo slabša nego lani.

Cene za seno in slamo v Mariboru. Dne 1. septembra 1922 je stal v Mariboru meterski stoš sladkega sena 235—250 Din, 1 meterski stoš kislega sena 220, otave 215—235, 1 meterski stoš ovsene slame 150 Din.

Slive. Naš članek v 34. številki pod istim naslovom je je vzbudil med narodom mnogo pozornosti. Prijatelj našega lista nam piše: Hvala za vaš članek, ki mi je odprl oči, ker so tudi pri meni letos slive obrodile. Dosedaj sem tudi jaz prodajal na »polovnjake« in še dal »po vrhu«, kakor ste pisali. Bil je tudi pri meni že mešetar, ki mi je ponujal 800 kron za polovnjak. Na podlagi Vašega članka pa sem ga vprašal, koliko mi da za kilogram. Rekel je 4 krone. Tako baje sedaj kupujejo. Vzel sem litero mero, jo napolnil s slivami in stehal. Slive so imele 1 kg 10 dkg. Na polovnjak, ki drži 300 l, gre torej približno 300 kg po 4 K je 1200 K. On pa mi je ponujal samo 800 kron. Bil bi torej kvarjen pri vsakem polovnjaku za 400 kron, neglede na to, da je navada, da se da še »po vrhu«. Zato sem tudi jaz mnenja, da naj ne prodaja nobeden kmet na polovnjake, ampak samo na kilogram. Naj si vsak sam poizkusi kakor jaz, pa bo videl, da ima »Slovenski gospodar« prav. Kupci in mešetarji, ki kupujejo na polovnjake, pa še imajo navado, da odpeljejo posodo šele drugi dan. Slive se med tem sesedejo in zopet moraš dati »po vrhu«. Zdaj pa so slive drage, ker je vse drago. Slive ne rodijo vsako leto, zato pa moramo gledati, da jih spravimo v denar. Rajši pa jih damo svinjam, kakor pa da bi prodajal polovnjak po 600 ali 800 kron po sedanjih valut. P. Habjančič.

Slive se prodajajo po 4—5 kron za kilogram. Cena se ni stalna.

Izvoz sliv. »Jugoslovanski Lloyd« poroča, da je naša narodna banka dovolila potrebne kredite za organizacijo rednega izvoza sliv. Vprašamo: Komu?

Enoletni tečaj za spravljanje sadja na državni kmetijski šoli v Sent Jurju ob juž. žel. Bogastvo letošnje sadne letine se naj dobro izrabiti. Naše pozne zimske sorte se dajo hraniti skoro celo leto. Ni treba z njimi preveč siliti na trg in kaziti cene. Prometna sredstva gotovo ne bodo kos pre-naglemu navalu. Naloga sadjarja je torej, da je trpežnega spraviti in ohraniti. Za to je mnogim pouk neobhodno po-decim sporedom. 1. Predavanje: Sestavina zrelega in ne-zrelega sadja, o vzrokih gnjilobe in naglega propadanja sadja, obiratev, sortiranje, spravljanje, zlaganje v posode za transport. Razna domača poraba manj trpežnega in poškodovanega sadja; kakor za sadjevec, kis, sušenje ter čežane. Praktične demonstracije: obiratev, vlaganje, napravljane sadjevca, kisa, sušenje, kuhanje čežane. Za tečaj se je prijaviti z dopisnico podpisaneemu ravnateljstvu do 5. septembra. V slučaju obilne vdeležbe se bo tečaj ponovil 24. septembra t. l.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš vabi svoje ude na zopetni redni občni zbor z istim sporedom, kakor zadnjic. Vršil se bo v nedeljo 17. septembra v dvorani sadjarske in vinarske šole v Mariboru. Začetek ob 9. uri.

Razstava goveje živine v Sent Jurju ob juž. žel. Ob priliki obiska srbskih kmetovalcev v ponedeljek dne 11. sept. t. l. priredi kmetijska podružnica v St. Jurju ob juž. žel. krajevno razstavo goveje živine. Razstavila se bo ona plemenska živina, ki je bila tekom letošnjega leta vpisana v matično knjigo, katero je začel voditi živinorejski odsek kmetijske podružnice. Razstava obeta biti vrlo zanimiva in poučna, ker bo pokazala začetek sistematičnega dela glede

pravilnega odbiranja za plemo. Prijatelje živinoreje in lju-Otvoritev ob 9. uri predpoldne.

Padanje cen svinjam in masti. Odkar je povišana izvozna carina na debele svinje, so padle v Sloveniji cene za 20 kron pri kg žive teže. t. j. od 90 na 70 kron. Tudi cene svinjski masti so razmerno nazadovale.

Na svinjski sejem v Mariboru dne 1. septembra 1922 se je pripeljalo 369 svinj in dve kozi. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari komad 300—500 kron, 7 do 9 tednov 600—800, 3 do 4 mesece 1400—1600, 4 do 6 mesecev 1700 do 1800, 8 do 10 mesecev 21—2500, 1 leto 4000—5500, 1 in pol leta 6000—6200 kron, keze 3—500 kron.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po hmelju precej živahno. Hmelj lanskega leta so plačevali po 500—600 českoslovaških kron za 50 kg. Cene za stari hmelj so torej precej padle, pač pa je postalo povpraševanje po letošnjem hmelju precej živahno. Nemčija pridno kupuje hmelj po 750 K za 50 kg. Na Češkem ne bo hmeljska letina tako dobra kot se je pričakovalo, blago je gladkozelene barve, kobilčice so polne in težke.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 292—304 naših kron, francoski frank stane 24.88 naših kron, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.46, za 100 českoslovaških kron je plačati 1080, za 100 nemških mark 30—32 in za 100 laških lir 1360—1400 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.45 centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone ostala neizpremenjena.

POZOR! Dijaki in starši! POZOR!
Začetek šolskega leta je prišel. Treba bo kupiti novih knjig in raznih šolskih potrebščin.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 priporoča:

Knjige za vse šole - raznovrstne zvezke - risalne bloke - papir - šestila - svinčnike - peresa - ravnila - radirke - sploh vse potrebščine, ki se rabijo v srednjih, meščanskih in ljudskih šolah.

Postrežba solidna in točna - cene kolikor mogoče nizke.

Za obilen obisk se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Dopisi.

Maribor. Organizacija voj. invalidov, pover. Maribor, priredi v nedeljo, dne 10. septembra t. l. shod pri Gornji Sv. Kungolci ob 3. uri popoldne v gostilni g. Vaupotiča. Polnoštevila udeležba vseh vojnih zrtev se smatra za dolžnost.

St. Janž na Dr. polju. V ponedeljek, dne 11. septembra se začne tukaj v šoli dvomesečni gospodinjski tečaj.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prihodno nedeljo 10. septembra po večernicah pridite vsi na narodno igro »Testament« v 5 dejanjih z mešanimi vlogami 40 oseb, ki jo priredijo dile-tanti bralnega društva v gostilni Perger.

Sv. Marjeta na Dr. polju. Dne 23. avgusta t. l. se je preselila v večnost po dolgi in mučni bolezni blaga žena Ana Greif, mati septiljskega gospoda kaplana Ivana Greif. Bila je skrbna, dobra mati, ki je vzgojila svoje otroke versko in narodno zavedne, četudi to v strupeni margečni okolici ni bila lahka naloga, ker so mogle versko in narodno zavedne hiše trpeti tukaj preganjanje in zaničevanje. Vz-gledno se je pripravljala na smrt, do podrobnosti vse natanko ure-dila ter je zaspala v Gospodu ravno med tem, ko je njen sin maševal za njo. Na zadnji poti jo je spremljalo 6 duhovnikov, stolni vikar g. Tkavc ji je govoril ob grobu poslovilne besede. Počivaj v Bogu blaga Greifova mati, iskreno so-čutje njeni rodbini, ki jo je že štirikrat v tem letu obiskala smrt!

Sv. Marjeta nize Ptuja. Tukajšnja Dekliška zveza upri-zori igro v nedeljo dne 10. t. m. na vrtu gospe Friderike Tomažič. Med odmoru poje domači pevski zbor. Čisti dobicek je namenjen za novi društveni dom. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Prosimo, pridite v obilnem številu. — Dekl. zv.

Sv. Bolfenk pri Središču. V nedeljo dne 3. t. m. je naš vrl telovadni odsek Orel uprizoril v gostilni g. M. Trstenjak v Vodrinčih kar tri igre: dve enodejanski in eno dvodejansko s petjem. Igrali so prav ljubko, da občinstvo tega ni pri-čakovalo od naših diletantov. Le krepko naprej! Pozdravni govor je imel brat predsednik Jože Breznik, po predstavi pa se je vršila neprisliljena zabava s petjem in šaljivo pošto. V kljub dežju je končala veselica v splošno zadovoljnost.

Sent Janž pri Velenju: V nedeljo, dne 20. avgusta je tu-kajšno kat. izobraževalno društvo ponavljalo igro »Trije tič-ki«. Je dobro uspela. Ta dan pa so hoteli delati nemir nekateri drugi ptički, vsaj petelinovo perje jim je rastle iz glave in iz daljne Novecerkve so preko Dobrne prifrftotali. Vodil jih je znani »fleishoker« iz Dobrne, ki se je hvalil, da gre cel Sent Janž za njim če hoče, kar se je v resnici tudi zgodilo, le, da je prehitro bežal. Kaj so pravzaprav ho-teli s svojim nastopom doseči? Nekaj litrov vina so ljubili zastopj, pa so se dali izrabiti. Ali ste to fantje, ali vas ni sram? Zdaj ko so izgubili petelinove perutnice oziroma repe s svojih glav, upamo, da bodo bolj pametni. Generalu (fleis-hokerju) pa in njegovemu adjutantju naše iskrene čestitke na ponesrečenem napadu. Naše vrste ste s tem še bolj strnili. Bog živi!

Teharje pri Celju. Sv. Stefan — sodna kapela bivših teharskih plemičev zopet renovirana. Ze pred vojsko je cen-tralna komisija za ohranitev starinskih spomenikov vedno in vedno silila, da bi se ta cerkvice popravila, namestnija v Gradcu je dala dovoljenje pobirati milodare po vsej deželi. — Marca 1914 so bili načrti za popravilo in strokovnik — nekaj nad 7000 K — od gosposke potrjen in delo razpisano — pa vojska je vse preprečila. Ves čas vojske je bila cerkvice vojaški magacin — v cerkvi so vandalsko gospodarili vo-jaki — shrambo za obleko v zakristiji so nekateri celo ra-bili za stranišče — od zunaj pa je gospodarila narava — na vrhu stolpa je zrastel za moža visok bezek, a z drugo zelen-javo bi se bila ena koza skoraj nasitila, omet je pa neurje oklestilo kakor tudi na pročelju dve zlati zvezdi, znak plemstva. — Po vojski se je centralna komisija v Ljubljani zopet začela še bolj brigati za cerkvice, nikakor ni mogla razumeti, da bi se cerkvice opustila, kakor je velika večina Teharčanov mislila. Ko pa je centralna komisija zvedela, da je Vincenc Berdev, posestnik Verhe 4 in še nekateri dobri možje in mladeniči dobili pogum cerkev popraviti, je pisala

Opozarjamo na inserat plujskih narodnih trgovcev in kličemo v spomin vsem zavednim okoličanom kakor tudi mestjanom 20. september 1908, ko so plujski posili-nemci povzročili nedolžni žrtvi Lunder-Adamič.

Nenavada pozornost je povzročila letošnja zgodnja in hladna jesen; lahke letne obleke bo treba zamenjati s toplimi. Vse to in drugo manufakturno in modno blago se dobiva v največji izbiri in po najnižjih cenah že vsem dobro znani, novourejeni trgovini Franc MASTEK, Maribor, Glavni trg števil 16. Vsakdo naj se prepriča.

Zobozdravnik dr. F. Karlin
Maribor, Slovenska ulica 9
zopet ordinira.

MAK izboljšana šmarnica.
Oddalo se bo konec oktobra par tisic omazov bele selektionirane šmarnice pod imenom Nosh D 21. Prednosti pred navadno šmarnico so: veliko večja in sočnejše pridelje, večja rodovitnost in boljše vino. Jamstvo za dobo 12 let. Ta vrsta se bo razpodelila izključno v jeseni po cene K 8.— za I. kategorijo; za II. Spomladi bo na razpolago tudi navadna šmarnica po zdajšnji ceni. Eno tretjino se plača vnaprej, drugo pa na račun ali gotovje. Trgovca "Vrbnaček" št. 113 pri Velenju. Letos napravili vinogradi bodo priliči za 100% ceneje, kot drugo leto. Šmarnice se lahko sadi na jarke in posejajo pregora. 746 1-8

Dobro polje travnik ali gozd se kupi za ceno do 800.000 K. Ponudbe brez posredovalcev pod "biter kup" na spravo lista. 741 1-2

Dijak se sprejme na stasovanje in hrano. Košar Marjeta, Mar bor, Murkova ul. 1. 740

Fižol, krompir
in vse druge deželne pridelke plača najboljšo trvdka TRŠAN & GORJANC, KRANJ. 749

TRAME
tudi same drobne 3/8-4/8" nadalje deske, potrebne III in škarto kupuje trvdka TRŠAN & GORJANC, Kranj.

Priporoča se trgovina z galanterijo in drobnarijo, zaloga v ivarskih izdelkih špaga in čevljarskih potrebščin na drobno in debelo
DRAGO ROSINA, (preje Stadler),
MARIBOR, Vetrinjska ulica.

Koruzo, oves
fižol in krompir
kupuje vsako množino trvdka
FRANJO RESNIK
MARIBOR, KRČEVINA 206.

GOZDNO POSESTVO
se išče v nekup. Naslov v upravi lista pod "Naku" 742". 1-8 742

Služba obd. tajnika se takoj odta, s prostim stanovanjem, kjer se lahko izvršuje mala trgovina ali obrt. Plača po dogovoru. Zmožni invalidi imajo prednost. Pojavila se je občinski urad Sv. Lenart nad Laškim. 747 1-2

Zidana hiša 2 sobi, kuhinja, klet, krovji in sinjavi biev, adonosnik in nekaj zemlje tik okrajne ceste, sposobna za kakršna upokojeva ali rotodolstva. Konjiški vasi se proda. Veš pove A. Stumf, polta Konjice. 751

V dobro trščinske mišo, tukaj v menzu, se sprejme mlada, pridna detle za vsa potrebna dela, ali pa strežnica za en par ur v dnevu. Vstop takoj. 781

Majhne sodčke vsebina 25 litrov se na prodaj v Lekarski ulici št. 2. 726

Žetod in novi fižol kupi več vsakov vrtdka Import "Slovenija" Export, Ljubljana. Vzorec se doposljejo na gorej imenovan naslov. 727

Posestvo s gostilno okrog 5 oralov blizu koločvara Hoče se zaradi družbinskih razmer proda. Naslov: Franc Priser-ik, gostilničar, Hoče pri koločvaru. 728

Gozd s hrastovim, gabrovim in brestovim lesom se proda. Interesenti se naj oglašijo v Dolgošah pri Šapavi 722

Kovaškega učenca in enega pastirja ali pastirico sprejme Anon Koren, kovač pri Sv. Miklavžu, polta Hoče pri Mariboru. 723

Zanesljiv šafar ki razume vsa poljedelaka in vinogradnika dela, se sprejme pri g. Mariji Strasschill, Brag pri Ptaju. 780

V najem se da posestvo in meri 25 oralov, ežeče med Ptujem in Mariborom, oddaljeno 7 minut od postaje, cena po dogovoru. Naslov se pošlje na upravi lista. 1-8 748

V najem vrazum dobro ideče gostilno s celim inventarjem, takoj po ogledu. Naslov se pošlje na upravnistvo lista. 1-2 744

Malo posestvo se kupi ali vzame v najem, prost so za ceno. Naslov pove uprava lista. 1-2 744

Posestvo, ki meri 8 oralov, travnik, velik sadonosnik in nekaj gošda se proda. Cena se izve. Spodnja Korena 8, fara Sv. Martina pri Varbergu. 787

Viničar s 5 delavci in s dobrim sričevalom, išče sinčbo s 16. novembrom ali gre tudi za majerja. Naslov je Mlilkičeva viničarija, Počehova št. 813, Maribor. 786

Čebelar krajne pri Sv. Barbavi v Slov. goricah proda 100 kg ismetanega prvovrstnega medu. 789

Preklie. Podpisani Jost Grelovak p.d. Meščič, posestnik sin v Vrbeh preklidem v tem javno, da sem Mihaela Čvrtak p. d. Zampira iz Vrha neopravičeno obdolžil in se ma zavzvalim ob enem tudi, da je odstopil od tožbe. Vrhe, 20. avgusta 1922. Josip Grelovak. 729

Voz-platô na vsaki, za enega konja, storo nov, se po ceni proda. — Vprašati Jožef Krampak, Krčevina št. 8 pri Mari oru (blizu Kamaice). 1-2 688

Na hrano in stanovanje se vzame dijakinje Maribor, Prešernova ul. 84. Kaščič. 745

Dva dijaka is nize gimnazije se sprejmeta pri kršćanski družini na hrano in stanovanje. — Škarabot, Maribor, Gledališka ul. št. 2. 752

Sodči s 20 litri, steklenice s 12 l so na prodaj v Mariboru. Lekarniška ul. 2. 750

FRANJO CVILAK, svečar
v SLOVENSKI BISTRICI
se priporoča čast. duhovščini in vsem naročnikom za priložnost, da si ogledajo mojo stojnico na Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru, objekt A, odd. II. števil. stojnice 14 in v njej razstavljenih v mojo stroko spadajoče preimete, kot voščene sveče, zvitke, umetno izdelovanje.

Podružnica Jugoslovanske Maticice v Ptuju
priporoča sledeče narodne trvdke:

- Špacerija**
Kreft Hin o, Srbski trg
Petrevič Ljudovit, Cankarjeva ulica
Senčar Alojz, Prešernova ulica
Tušek Ciril, Prešernova ulica 11
Vauotič Anton, Slomškova ulica
Sorko Josip, Breg pri Ptuju
- Manufakturna**
Brončič Alojz, Panonska ulica
Fauand Josip, Panonska ulica
Havelka Rudolf, Slomškova ulica
Lenart Franc, Srbski trg
Mahorič Anton, Krempljeva ulica
Muršec & Kostanjevec, Slovenski trg števil. 13
- Deželni pridelki**
Brnčič Vinko, Ljutomerska cesta
Mahorič Franc, Vseh svet. ulica
- Železnina**
Brončič Anton, Krempljeva ulica
- Pleten na, drobnarija, konfekcija in krojaške potrebšćine**
Vrabi Martin, Panonska ulica
- Galanterija, drobnarija in šolske potrebšćine**
Peteršič I. N., Slomškova ulica
- Galanterija in čevljarske potrebšćine**
Snoj in Urbančič, Krekova ulica
- Usnje in čevljarske potrebšćine**
Brata Vošnjak, Slomškova ulica
Zavernik Jakob, Cankarjeva ul. 1
- Steklo, porcelan, sipa**
Kraigher Avgust, Slovenski trg 1
- Velstrgovina vina in sampanjca**
Čuček Franc
- Velstrgovina vina**
Vinarija
- Trgovina z lesom**
Kravina Franc, Ormoška cesta
- Pivovarna**
Delniško pivo, zastopnik Franc Zorčič
- Stavbeni material**
Troc & Macun, Ormoška cesta.

Okoličani in meščani kupujte pri teh trvdkah!

Kakšna bo cenaza novo vino?
Sicer težko vprašanje, a vendar rešljivo; odvisno je le od ugodnega in dobrega škropljenja. Uspešno škropljenje le mogoče z „Jesernig-ovo“ škropilnico ki slovi med vinogradniki ena kot najboljših. Ako je še nimate, naročite jo takoj, ker bodo spomladi mnogo, mnogo dražje. 1-2
Glavno zastopstvo za Slovenijo:
F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova cesta 45/II

ROGAŠKA SLATINA
Če pridete v Maribor, obiščite **Obrtno razstavo**, ki se vrši od 8. do 17. septembra. Ne pozabite na paviljon „Rogaške Slatine“ v katerem se toči najboljša in najstarejša mineralna voda Slovenije: „Tempel“ — „Stiria“ — „Donati“ vrelec
Rogaška Slatina je najboljšo zdravilo za vsakovrstne želočne, katarne, mehurne in druge bolezni. — Glavno zastopstvo: 1-2
F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova c. 45/II.
Zaloga: Spedicija „Balkan“, Aleksandrova cesta 35.

17. marca 1922 sledeče: «Oddelek za prosveto in vero je z zadovoljstvom vzel naznanje poročilo konservatorja dr. Fr. Stefana, ki si je pred kratkim ogledal cerkev sv. Stefana v Teharjih in poročal, da so jo občani sklenili obnoviti kot prostor za bogoslužje. Cerkev je kot bivša sodna cerkev ozko zvezana s kulturno preteklostjo kraja ter bi bila neizmerna škoda, če bi se ne ohranila še v naprej.» No, cerkev je popravljena — stala je približno 150.000 K tedaj 29.000 več kot pred 14 leti vsa novo zgrajena župnijska cerkev. Častilci in dobrotniki sv. Stefana — 17. septembra ob 10. uri bo slovesno blagoslovil celjski gospod vikar Peter Jurak — to cerkev. Pridite v obilnem številu počastiti in se pripraviti sv. Stefanu. Za god 26. decembra pa bo sv. Stefan dobil tudi električno luč! Kjer v cerkvi ne morete imeti električne luči, lahko kupite na Teharjih petrolejsko plinovo svetilko z močjo 1000 sveč — krasna svetla luč za večjo cerkev.

Teharje pri Celju. Tiči pa ste Teharčani! Pri tej draginji in slabih časih ste letos pri romarski cerkvi sv. Ane olepšali dohod, če se ne motim z 83 po 1 in pol metra dolgimi betonskimi novimi stopnicami, ki so same stale 23 tisoč kron brez vožnje belega peska iz Vitanja in drugih voženj in del, a 17. septembra pa pravite, da bo celjski gospod vikar Peter Jurak blagoslovil renovirano podružnico Sv. Stefana, ki bo stala nad 150 tisoč kron vse delo dobrovoljnosti! — Še vodovod!

Dobrna. Celjski komisar Pinkawa in prehrana v občini Dobrna. Na zahtevo okrajnega glavarstva Celje v letošnji pomladi, naj se na sestanku županov določi, koliko koruze je potrebno za pasivne kraje, sta šla na ta sestanek kot zastopnika občine Dobrna župan Golob in občinski svetovalec Koren. Določeno je bilo en vagon cenejše koruze, ki bo dospela tekom 14 dni. Seznam najpotrebnejših se je doposlal prvkrat 16. junija 1922. Ta se je po izjavi gospoda Pinkawa izgubil. Doposlal se je drugi dne 3. julija t. l. Klub temu se je 7. julija t. l. zahtevalo, naj se seznam dopošlje tekom 24 ur. Ta tretji seznam je nesel župan osebno in g. Pinkawa je župana nahlulil: «Žrli bi, žrli, brigali se pa ne bi!» Na županov protest je šel g. Pinkawa iskat preje poslani seznam in ga je našel. Zdaj je bilo torej vse urejeno, a koruze od nikoder. Župan je šel petkrat ugrizat na glavarstvo in enkrat k Zadržni zvezi, kjer je izvedel, da koruza že leži tri tedne, samo glavarstvo naj da nakazila. Na ponovnem sestanku županov je g. Pinkawa kratkomalo odredil, naj se razdeli vsem občina menako, dasi so bile preje izvršene po potrebnosti. Seveda je vsem občinam enako razdeliti za g. Pinkawa lažje in komodejše. V tem pa je cena nenadoma koruzi visoko poskočila. Občani dobrnske občine so se zanašali na obljubo glavarstva in ker so zdaj prejeli le 14 q namesto belega vagona, so bili seveda močno oškodovani. Nevolljni nad tem so šli na glavarstvo, kjer je g. Pinkawa izjavil: «Vaši poslanci so krivi, saj imate poslance, oni naj pomagajo!» To se je dogodilo 16. avgusta 1922. Dne 12. avgusta 1922 pa je bil g. Pinkawa na Sent Joštu pri konkurenčnih obravnava, kjer so ga kmetje znova opozorili na to. In g. Pinkawa se je izrazil: «Obrnite se na poslanca Krajca, saj ste njega izvolili.» Ker je ta izjava popolnoma istovetna z ono z dne 16. avgusta 1922 in ker je enako mišljenje izrazil tudi kmetom Savinjske doline (Braslovče), zato prihaja in se širi med ljudstvo mnenje, kakor da bi bili res naši poslanci krivi, da prehrana tako slabo funkcionira. V interesu prehrane in političnega položaja je, da se zadeva pejasni!

Mozirje. V Mozirju se bo rešilo valutno vprašanje, naj pa drugi rešujejo to vprašanje s še tako duhovitimi zamotrovanji po konferencah in časnikih. Avstrijci zahtevajo za podlago zlato valuto in to vprašanje že v Jugoslaviji resno preiščujejo. V Mozirju so pa brihtni bolj kot vse te velike buče. Trgovec Rudolf Pevec je čisto preprosto a vsejkor navihano to vprašanje rešil. On je razbobaal, da dobi po ceni koruzo. Ljudje so drveli skupaj in dajali na račun tisočake. Pevec je dobil 3 vagon koruze. En vagon je takoj razginil na Polzelo, drugi bogzna kam, od tretjega je pa neka malenkost prišla v Pevečovo skladišče. Ljudje so pa zopet lahko nazaj shranili listke brez koruze. Ker je pa suša zadnje stanke živil uničila, so se ljudje hoteli za vsako ceno z živili preskrbeti. Toda Pevec se je hitro odpeljal z doma ter dal brzojavno pred cerkvi preklicati svarilo: Ne prenačajte se pri nakupu živil, cene bodo padle in jaz bom preskrbel ljudi s cenejšo koruzo. Uspeh tega razglasa je bil, da je mnogo ljudstvo teklo k Pevcu in neslo celo izposojeni denar s njemu, da jim bo dal zanj žito, kadar pride. Potrdila so letela v žepu ljudstva, a denar v blagajno Pevca. Ali ni to prefrigan način rešitve valutnega vprašanja? Banka zahteva proti poroštvo 15 procentov obresti in še več, a Pevec pa dobi od ubogega ljudstva brezobrestno posojilo na ta način. — O tej zadevi danes samo toliko. Gospodu veletrgovcu pa povemo tole: Ako ste ljudstvo vodili za nos in ne boste izpolnili obljube, bo ljudstvo tudi svojčas povedalo svojo besedo.

FR. KRAMBERGER:

Orlovski zlet v Brno 1922.

Od leta 1908 družijo idejna vez jugoslovanske katoliške telovadce s češkoslovaškimi. Današnja voditeljica organizirane katoliškega naroda na slovenskem jugu in severu, sgr. Sramek (tačas minister železnice, starosta češkoslovaške Orlovske zveze) in dr. Korošec sta se v l. 1908 dosegli in se razgovarjala o Orlu, ki se je od tedaj dalje razvijal na isti idejni podlagi in se boril za iste cilje v obeh narodih leto za letom vedno ožje spojen z bratskimi stiki.

Dvakrat že so severni bratje v velikem številu prišli k nam na jug. V avgustu 1913 je nastopil pri manifestaciji Orla na III. katoliškem shodu v Ljubljani izmed 300 češkoslovaških izletnikov 100 Orlov in Orlic, ki so nastopili tudi na telovadišču. Prišli so k nam s posebnim vlakom iz Brna. V juliju 1919 je šlo 8 naših na Velehrad vabiti češkoslovaške brate na I. slovanski orlovski tabor v Mariboru. Odzvalo se je 400 bratov in sester, ki so prišli l. 1920 s svojim vlakom v Maribor, nas spremili v Ljubljano, šli z nami na Bled in se le težko poslovili od nas s klicem: «Na korajšno svidenje v Brnu!»

Mogočni razlogi so nas klicali v Brno: Vrniti dvakratni obisk v večji množici nas je sililo pravilo družabnosti. Krepite bratske vezi s češkoslovaškim narodom je naša narodna in državljanska dolžnost. Pripomoči k veličastvu in razvijanju prvega nastopa češkoslovaškega Orla v celoti je naša dolžnost bratstva in vezi med nami. Tabor v Brnu naj nam pokazuje sveto moč mednarodno organiziranih katolikov. Brnu ni bila samo bratska, ampak ob enem naša lastna dolžnost: II. slovanski orlovski tabor in tekme mednarodne telovadne zveze.

Jugoslovanska orlovska zveza se je zavedala vsega tega in se uobro pripravila na izlet. Ze takoj po orlovskem taboru v Mariboru se je začela živahna agitacija po celi Sloveniji in hrvaški pri vseh orlovskih odsekih in krožkih. Rožvite in ustanovile so se »Cebelice«, v katere so Orli in Orlice vlagali svoje prihranke, da bodo imei zaostno vsoto za zlet v Brno. Ze tedaj smo vedeli, da izpod 1000 kron ne bo mogel nobeden iti v Brno. Bratje in sestre so se zacete uciti ceskega jezika, da bi se lažje razumei ob zletu, in marsikateri je v tem oziru dosegel precej. Na taboru v Mariboru sklenjena znanstva so bila tem bolj živa, čim bolj se je bližal čas pohoda v Brno. Neko nestrpnost je bilo opaziti pri tistih, ki so se pripravili za izlet, čim bližje je bil dan.

Pripravljalni odbor za tabor v Brnu, ki se je osnoval pri Zvezi v Ljubljani je pošiljal najprej okrožnice, pozneje poročila v Mladosti in Orlovskem odborniku, ter po vseh naših časopisih in časnikih. Kratka in jedrnata so bila ta poročila in navodila, le tupatam opletana kaka navuševalna beseda, posebno v zadnjem času pred zletom.

Osnod je bil določen na sredo 9. avgusta. Zletniki so si preskrbeli deloma svoje potne liste, deloma so potovali na skupen potni list. Stroški na posameznika so bili določeni na 1300 kron, čeravno je naš denar bil vsak dan slabši, češki pa vsak dan boljši. Da je ta vsota kljub temu zadostovala, se imamo zahvaliti dejstvu, da je bila avstrijska valuta napram naši zelo nizka in je vlak skozi Avstrijo za posameznika stal samo 80 naših kron. Razen tega smo imeli v Brnu svojo skupno kuhinjo, ki so jo oskrbovali naši bivši vojaški kuharji Orli ter sestre.

Mislite si naš strah, ko smo morali gledati padanje naše oz. vedno močnejše dviganje češke krone. Razen tega meni tudi razne opazke mojih prijateljev in znancev niso dale miru čes: Za denar, ki ga zapraviš na Češkem, lahko tu precej časa živiš ali pa si kupiš obleko itd. Sklenil sem že, da ne grem na Češko: — Zbal sem se stroškov, vendar sem se odločil in šel.

Končno je prispel izletniški vlak na mariborsko postajo. Se zavedli se nismo prav, kdaj je prišel. Pozdravili so nas bratje in sestre s Hrvaške, Kranjske, Posavja in Celja, klicev »živijo«, »Bog živi« ni bilo konca. Vlak je bil, okrašen z zastavicami in zelenjem in praznični obleki, kakor so bili prazničnega razpoloženja potniki, ki jih je vozil.

Teško je bilo dobiti prostor v vlaku, čeravno so bili prostori določeni. Nazadnje sem našel za Mariborčane v zadnjem vagonu pred hrvaškim delom vlaka »kupe«, kjer se nas je stisnilo 17. Drugi so našli prostor eden tu, drugi tam. Orlice so si poiskale same prostore v ženskem delu vlaka.

Slovo ni bilo težko. Če so bili žalostni tisti, ki so ostali, mi jim nismo mogli pomagati. Veselo in veličastno se je oglasila orlovska himna in vlak je odpeljal proti severu. Carinska revizija se je vršila v vlaku. V Grazu smo stali pol ure. Nemci so še vedno prevč naduti. Ljudje, ki so se sprehajali po peronu, so nas gledali z različni občutki. Ob 1h zjutraj smo se peljali naprej. Sedel sem z brati na stopnišču ter obujal spomine. Zjutraj, ko se je začelo daniti, smo prišli v Mürrzuschlag. Vlaku so priklopili še eno lokomotivo, ki nas je vlekla oz. potiskala na Semering. Čist in prozoren je bil zrak, sonce je ravno vzhajalo. Krasen je bil pogled z visokih mostov globoko v dolino, na pečine, ki so se lesketale v jutranjem solncu in na bleščeča okna semerskih hotelov. — V vlaku je postalo vse bolj živo. Visoko vrh Semeringa je orila iz sto in sto grl slovenska in hrvaška pesem in orlovska himna. Veseli in čili smo se peljali proti Dunaju. Za mene je bila od tu vožnja nova. Lepi so ti kraji, polja so obdelana vzorno, vasi imajo že tipičen nemški oz. nižjeavstrijski značaj. Hribi, ki so na obeh straneh ravnine, so se mi zdeli zelo neprijazni, niti ene hiše, niti ene cerkve na njih, kakor so pri nas. Ni čuda, da sem tukaj občutil nekako domotožje.

Ko smo se bližali Dunaju, je bilo vse pri oknih. Veselo so plapolale slovenske zastavice v rokah izletnikov, pogled vseh je bil obrnjen v smer, kjer naj bi po mnenju nekaterih bil Dunaj. Vsi smo težko pričakovali, kdaj zagledamo v daljavi veliko »iglo«, stolp cerkve sv. Stefana, pa ni nam bilo dano. Pripeljali smo se skozi vsa predmestja, skož mesto samo, videli tupatam morje visokih in krasnih hiš. Na severnem kolodvoru smo prestopili v drug vlak, ki nas je že čakal in se čez 1 in pol ure odpeljal naprej proti cilju, proti meji češkoslovaške.

Skoro isto nestrpno pričakovanje, kakor doma se pred odhodom na vlak, se nas je polastilo, ko smo se bližali češki meji. Pokrajine, skozi katere je počasi vozil vlak — avstrijske državne železnice so pač mnogo slabše, ko južna železnica — so bile spet drugačne, kakor pred Dunajem. Dobivale so poseben izraz, ki se nam je nudil pozneje na Češkem. Tipične slovaške vasi so se že po eni urni vožnji pojavljale na desni in levi. Male, zidane in z opeko krite hiše z majhnimi okni, tesno druga pri drugi na obeh straneh ceste, za hišo gospodarsko poslopje, tu pa tam ob hiši kako sadno drevo, to je značilno za severo-nižjeavstrijske in moravske vasi. Okoli vasi prostrana polja, večinoma njive, obrasle s koruzo in krompirjem, ob cestah vitki topoli, kakor v naši prekmurski ravnini, tupatam kako lesato drevo, hrast ali lipa, ob vodah krasni hrastovi gozdovi, to je znak krajev, skozi katere smo se vozili od 11. ure dopoldne pa do 3. ure popoldne. Zemlja je videti zelo rodovitna, obdelana pa je le površno. Na novo zarezane brazde so bile na mestih komaj 10 cm globoke, kljub temu je bilo n. pr. koruzno klasje lepo, kakor ga malokje vidimo pri nas, čeravno je bila slama napram naši zelo nizka in navidez nerazvita. Fantje, bilo jih je dosti z dežele, so stali pri oknih in na stopniščih, ter modrovali, kako je vse to mogoče. Zavidali so to ljudstvo, da mu ni treba tako težkega dela, pri pridelovanju kruha, kakor pri nas. Pozneje jim je tudi bilo lažje razumljivo nekaj, kar bom omenil na drugem mestu.

Na prvi češki postaji Breslava sta nas sprejeli in pogostili dve orlovski župi. Zupa je isto, ko pri nas okrožje. Stali so v vrsti na peronu cele 4 ure in čakali na nas Orli, Orlice ter oboji naraščaj. Ob prihodu vlaka je godba zaigrala »Lepa naša domovina« in orlovsko himno. Iz tisočerihi grl so prihajali pozdravi Bog živi!, Zdar Buh itd. — Po oficelnem pozdravu so Hanaki plesali svoje krasne domače plese, ki zahtevajo veliko izurjenost in spretnost. V krasnih narodnih nošah, polnih raznih suhih cvetic in bujnih dolgih trakov so proizvajali pri plesu gibe, ki spominjajo nekateri na čardaš, na kolo itd. natanko po taktu godbe. Medtem je vsak izletnik dobil kos kruha s soljo, pecivo in vrček piva. Prišli smo bratje med brate, sprejeli so nas z vese-

ljem, z odprtimi rokami, pogostili so nas po stari slovanski navadi in vzljubili smo jih mi ob prvem vstopu na češkoslovaško zemljo, vzljubili so tudi oni nas, čutili smo to, in veselje ter nekaj novega, do tedaj še nepoznanega je napolnilo naša srca. To nepoznano nas je spremljalo cel čas našega bivanja med njimi in še sedaj, ob spominu na te lepe čase, se nas polasti isto čustvo z nevzdržljivo silo.

Naša nadaljna vožnja po Moravskem je bila en sam praznik, samo pozdravljanje in vzklikanje: Dobro došli. Kolodvori, mimo katerih smo se vozili, so bili okrašeni z zelenjem in zastavami, pred njimi polno ljudi, ki so nam klicali Zdar Buh. Kmetje na njivi so se ustavili pri delu, mahali nam s klobuki in klicali dobrodošlico, kmetice in dekleta so nas pozdravljale z rokami, celo na oddaljenih poljih, kjer že niso mogli slišati naših pozdravnih klicev, so delavci obstali in nas s klobuki in rokami pozdravljali. — Ne več daleč pred Brnom je stal na cesti ob progi voz, na njem so na raznem poljedelskem orodju sedeli trije priletni možje in dve dekleti. Vračali so se s težkega dela domov in slučajno so nas srečali. Videl sem, kako je starec med pozdravljanjem z roko brisal solze svojih lic, solze veselja — navdušenja.

V daljavi smo že zagledali Brno. Najprej grad Spilberk in na desni od njega malo nižje stolpe stolne cerkve brnske. Kdor se ni preoblekel že prej, je takoj hitel obleči se v kroj, pospravil kovčke in zavitke. Ze so nas v predmestju pozdravljali s hiš z zastavicami, ob progi so stale gruce ljudi, ki so nas pozdravljale z robcem in klicanjem Zdar Buh. Čez nekaj minut smo se pripeljali na brnski kolodvor, ki je bil ves v zelenju in okrašen z zastavami različnih narodov.

Na peronu je stala množica ljudi, ki nam je radostno vzklikala.

Godba je igrala Lepa naša domovina.

Izstopili smo in nastopili v dvored. Minister dr. Sramek, starosta češkoslovaškega Orla, nas je pozdravil v iznešenih besedah, odzdravil mu je predsednik Jugoslovanske orlovske zveze dr. Megler. V imenu mesta Brna nas je pozdravil dr. Sobtny, ter nam želel vse dobro kot gostom glavnega mesta Moravske. V imenu katoliških organizacij nas je pozdravil prelat Pospisil.

Z zastavami na čelu smo odkorakali s kolodvora.

Pred kolodvorom nas je med gromovitim vzklikanjem sprejela ogromna množica ljudstva. Najbližnji so nam stali cvetlice na pot, nas obsipavali z njimi, nam jih dajali v roke, veselje in navdušenje je v vsej tej množici sijalo z obrazov. Cel naš pohod po mestu do šole, v kateri smo stanovali, je bil en sam triumf, eno samo slavje. Vse tiste cvetlice, nastlane na pot, vsi veseli obrazi, vsi tisti radostni vzkliki so nam pričali o tem, da smo prišli med slovenske svoje brate.

Takoj po prihodu v Brno smo že tudi videli, kako natančno in trdno je organizirano vse to slavje katoliškega češkoslovaškega ljudstva. Trg pred kolodvorom, ki je vsaj dvakrat tako velik kakor glavni mariborski, je bil poln ljudi. To množico zadržati, da nam je pustila prosto pot, ni bila malenkost. In vendar so vse to opravili Orli reditelji in rediteljice, ki jih je bilo organiziranih za tabor nad tisoč. Skoro vsi so bili v krojih, vsak je imel svoj natanko določen delokrog in ravno disciplinirano rediteljstvo je največ pripomoglo, da je ves čas slavlja vladal vzoren red povsod. Rekrutirano je bilo to rediteljstvo po večini iz članov brnskih mestnih in predmestnih odsekov. Vsako starost, vsak stan smo lahko videli med njimi. Poleg sivolasega starčka z nad 60 leti (reditelji v moškem oddelku naše »kasarne«!) si videl 16letnega fanta z rdečim trakom na levem rokavu. Poleg delavca, ki se mu je na rokah videlo težko delo, si videl nežnorokega profesorja, visokošoleca ali dijaka, zraven nežnih mestnih gospa in gospodičen si videl delavko, toda vse je storil brate in sestre kroj, vsi so opravljali svojo dolžnost kakor jim je bilo odkazano, brez obotavljanja in do konca. — In potom tega rediteljstva je neka nevidna moč vodila ves ogromen aparat, vso ogromno delo, ki ga je bilo treba opraviti v tistih dneh v Brnu. — Ta nevidna moč je bila zletna pisarna CSO (češkoslovaškega Orla). Vsi, ki so imeli količkaj časa, so delali, ta v pisarni, oni tu, drugi tam. Vsem je odsevala z obraza volja in veselje do dela ter zavest uspeha. Zletna pisarna je bila nastanjena v posebnem poslopu ter zaposlila številne brate in sestre. Delali so že tri mesece večinoma vse dni in noči zastonj, toda niti sence utrujenosti ni bilo opaziti na njihovih obrazih, povsod pa ista samozavest, ki smo jo videli pri vodilnih osebah CSO. — Natanko določen je imel vsak svoj delokrog. Če je prišel kdo po kake informacije, jih je dobil takoj in ni bilo tistega vandraja od sobe do sobe. Povsod vzoren red in disciplina. Bratje in sestre v Sloveniji, vzgledujte se!

Naj bo naš nastop velik, lep, učinkovit, kakor naša pesem, »Visoki let orla«. Te beseda nam je zapisal predsednik pripravjalnega odbora za izlet v Brno br. Jernej Hafner v 6. številki letošnje »Madosti«, ko nas je pozival na izlet. To smo bili dolžni svoji domovini, to smo bili dolžni nam Orlom samim.

In trdilji smo se Orli in Orlice, vsak je dal svoje najboljše.

Ob 8. uri zvečer smo prišli v svoje stanovanje. Bila je to meščanska ljudska šola južnozpadno Spilberga, v neposredni bližini avguštinske cerkve. V deškem odelku (z vhodom od zapada) so imeli stanovališča moški, v dekliskem oddelku pa ženske. Vstajali smo zjutraj ob 5h, zvečer ob 10h pa je moral biti v vseh sobah mir. V pritličju se je v moškem oddelku nastanila zletna pisarna JOZ, kjer so se dobile vse potrebščine za zlet in kjer se je izmenjeval denar. Službo v pisarni so opravljali odborniki slovenske oz. ljubljanske in hrvaške orlovske podzveze. Pritlične sobe in del I. nadstropja so zasedli bratje Hrvati, Bosanci in Dalmatinci, ostale sobe I. nadstropja in celo drugega nadstropja pa Slovenci. V ženskem oddelku je bilo urejeno kolikor toliko na isti način. Šolske sobe so bile precej velike in določene za stanovanja po 30—50 oseb. Ob stenah je bila razgrnjena slama, pogrnjena z vojaškimi odejami. Po sredini sobe so bile postavljene šolske klopi, ki so nam nudile prostor za še precej ugodno za sedenje in pisanje. (Dalje prih.)

Opozarjamo na oglas »Prve hrvaške štedionice v Zagrebu«, ki je dne 19. junija t. l. otvorila svojo podružnico v Mariboru, Gosposka ulica 24. Ta denarni zavod je bil ustanovljen leta 1846, šteje okrog 40 podružnic in znaša stanje vlog tega denarnega zavoda 2 in pol milijardi kron, in je v celi Srednji Evropi eden največjih denarnih zavodov.

2 kovaška vajenca

v starosti 14-16 let sprejme
A. Šton Ferenčak, kovaški mojster,
B. Štice ob Savi. 2-8 718

Kot učenka želi

sopiti v kuhinjo. Naslov v upravi
Lita. 2-8 718

Sprejem

starejšega, pridnega in
trdnega klesarja k dvema konjema,
prednost imajo tisti, ki se dobro
lasebni pri konjih. mesečni
plača 700 do 800 K. Vstop takoj.
Ponudbe: Franc Fijavž, trgovec,
št. Jurij ob juž. žel. 2-4 700

služba organista

in cerkovnika pri farai cerkvi M.
B. Kalobje p. št. Jurij ob juž. žel.
se odda s 1. oktobrom t. l. Pred-
nost imajo oženjeni. Več so pisave
pri župnega urada ustmeno. 711
2-8

Trgovski učenec

14 let star, kateri je sklonil
ljudsko šolo ali še kateri meščan-
ske šole, od dobrih staršev, išče
si delček za trgovino mešne
šole Franjo Perger, Dobova.
2-8 668

**Tovarniška zaloga češ-
kega in angleškega ma-
nufakturnega blaga se
dobi po najniž. cenah pri**

J. TRPIN

Maribor, Glavni trg 17.

**Seno, slamo
drva, premog,**

žito, krompir, sadje in druge
deželne pridelke kupuje in
prodaja
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta 57, tel. 83.

POZORI!

Al. Gnišek, Maribor
Glavni trg št. 6,

prodaja
železne žarnice (Drahtlampe) po
K 500.—, afrik. žarnice 3 črne
po K 2150.—, impregirane pla-
hte za sa vezove mlinskih, konje
kvadratmeter po K 250.—, viri
za zvonove, studence, seme in ce-
rilo, vsaka debelost in dolžest kg
K 120.—, 140.—, štrange za ko-
nje par K 44.— do K 90.—, ude
navadne in pletene po K 80.— in
K 85.—, zalega hlađevine, ž met
rihasti, platna, ravnostna, plavo-
tiska, lineardruk, oghišče, spod-
nje hlače, srajce vsake vrste, pred-
pasnike in kista in plavotiska,
obleke za dekleta, moške pred-
pasnike, robece, slavnjate po naj-
nižjih cenah. 3-5 688

LIVARNA

za zvonove in kovine, poprej [L. 192
DENZELA SINOVI, MARIBOR

Kopališka ulica 9, je zopet v obratu. — CER-
KVENE ZVONOVE. — Izdeluje surove litve
v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina,
aluminij i. t. d.) — UMETNA LIVARNA reliefi,
cerkveni svetilniki. — Vsa oprema za žgalnice,
kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodo-
vod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz me-
denine lastnega izdelka. Popravilnica za brix-
galne i. t. d. — Inž. J. & H. Bohl.

Viničar

z več delavskimi močmi se sprejme pri
SCHWAB, Hrastovec št. 15, občina Zavrče.

Vpraša se naj tam, ali pa Ptuj, Glavni trg 13. 2-3 196

2 breji kobili

lepi, rjave barve, stari 6 do 7 let, 15 do 16 pesti vi-
soki, so na prodaj ali se pa zamenjajo za 2 konja v
primerni velikosti. Ponudbe na »Delavsko pekarno«,
Maribor, Tržaška cesta št. 36-38. 2-2 693

Laneno seme

**vosek, suhe gobe,
kumno, orehe,
fižol, vseh vrst žita**

ter sploh vse deželne pridelke kupuje po najvišji
dnevni ceni trvdka 2-10

J. Dečko, Celje, Glavni trg 10,

tik farne cerkve, (prej Milan Hočevar).

Fotograf A. KIESER

Maribor, Gregorčičeva ulica št. 20
ob gornji Gosposki ulici

se priporoča pri porokah, primicijah, družinah
in društvenih skupinah.

Štroškov se ne zaračuna, cene kakor v mestu.

— Največji in najstarejši atelje v mestu. —

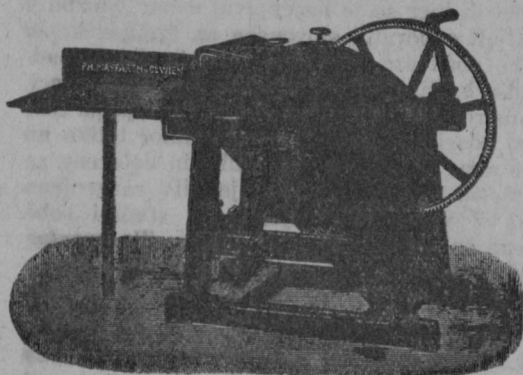
Veletrgovina z železnino**PINTER & LENARD, MARIBOR**

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žica, žičniki,
pumppe, razne cevi, kovanje za zgradbe in pohištvo, kuhinjska posoda,
lita in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarsko orodje, kose,
brasnji kamni in vsi drugi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Bla-
gajne vseh vrst, verige domače tovarne.

Postrežba točna.

Cene solidne.

Kdor si hoče oskrbeti

vsakovrstne poljedelske stroje in priprave
kakor: vitle, mlatilnice, žitne čistilne mline,
trijerje ali odbiralnike, slamoreznice za ročni
ter pogon na vitel, sadne in grozdne mline,
stiskalnice, reporeznice, drobilne mline za
izdelovanje vsakovrstne moke, koruzne rob-
karje, sesalke in pocinkane cevi, gnojnične
črpalke, Sackove pluge, k o silne stroje,
dvorezne koruzne sejalne stroje, okopalnike
in osipalnike, izorno pocinkane brzoparil-
nike v velikosti 50 do 120 l, brzoparilne
lonce in slamorezne nože i. t. d. naj se obrne
zaupno na znano domačo trvdko

Ivan Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45,
nasproti glav. kol.

LUZITE

vse vrste semenskega zrnja z
USPULUM!

Bogat večji pridelek je posledica!

Prodaja se v Mariboru:

FRANC GULDA, Maribor, Meljska c. 26

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „Belem volu“.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % oziroma do 5 1/2 %

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo,
poroštvo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo
ugodnimi pogoji.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novoga leta naprej navadno
vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Prva hrvatska štedionica Zagreb

podružnica Maribor, Gosposka ulica 24.

Telefon ravnatelja 317.

Telefon menjalnice 318.

Ustanovljeno l. 1846.

Delniška glavnica K 200,000.000. Rezervni zaklad K 130,000.000.

Vloge K 2.500,000.000.—.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Crikvenica, Čakovec, Daruvar,
Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Križevci, Maribor,
Mitrovica, Nova Gradiška, Ggulin, Osijek gor. grad, Pakrac, Požega,
Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaž-
din, Velika Gorica, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun.

Ekspoziture:

Osijek dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnice:

Zagreb Ilica 5.

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira
menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. —
Izdaja 4 1/2 % založnice, koje imajo pupilarno varnost in jamčevno
spodobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje
izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta.
Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno.

Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu,
Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v
Ameriki.

Brzojavni naslov: Praštediona.